

DPN 5404

Title: वास्तुशान्ति / VĀSTUŚĀNTI

Run. No. 6095

Cat. No.

Micro. No.

Subject Ritual / Karmakānda Religion: Hindu / Bauddha

Language: Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 17.5 x 8.2 Folios 64 Lines (in a page) 8

Compl. / Incompl. Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Script: New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus.: With three mandalās diagrams

Material: palmleaf / paper / thyaśaphu / Yellow

1) इह १२ लिगती भद्र मण्डल

Condition: fine / damaged by worms, rats, water /

11) सर्वती भद्र मण्डल

Beginning, colophon, post-colophon:

111) इह १२ लिगती भद्र मण्डल

9) अथ वास्तुशान्तिः । अस्य यजमानस्यामुकस्य सकुटुम्बस्यायुरारोगैश्वर्याभि-
वृद्धयर्थं सर्वपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं वास्तोः शुभतासिद्धयर्थं सनव-
ग्रहमरवाम्बावास्तुशान्तिकम्भिर्ह कश्चिन् ॥

15
~~Begin.~~ श्री गणेशाय नमः ॥ ॥ अथ वास्तुशान्ति ॥ ॥ गृहप्रसादारं भादौ यजमान मास
साध्यानुकूले तक्षत्रे वारे सशौ लग्ने यथोक्तां भूमिं समीक्ष्य तत्र गत्वा कृतं नित्यं कृत्यः ॥

10
~~ॐ~~ ॐ कथान इति वामदेव राहु गायत्री दुर्वा ॥ ॐ केतुं कृष्णन् इति मधु द्रव्यः केतु कुश ॥ ॥

5
इति शान्ति सारौ द्यूता वास्तु पूजाप्रकरणं

0
② अथ गृहपूजाः

॥ . ॥ . ॥ अथ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥



316
Hindu
vidya

15

10

5

0

CM

5

10

20

25

30

35



ॐ

ॐ

316
Hindu
vidhi

15
9 श्रीगणेशाय नमः॥ ॥ अथ वास्तुशान्तिः॥ ॥ गृहप्रसादार्थं भाद्रपदमास
माध्याह्निकेन क्षत्रे वारे राशौ लग्ने यथोक्तां भूमिं समीक्ष्य तत्र गत्वा कृतं तत्प
क्रियः॥ ॐ आयो हि षेति पंचगव्येन भूमिं प्रोक्ष्य॥ ॐ पद्मानने इति पंचवर्णा र
जोभिरक्षदलपद्मं लिखेत्॥ ॥ तत्र भूमिं शोधयेत्॥ ॐ महीशोः पृथिवी
च नः इमं यस्तमि मृक्षताः॥ पिपृता नो भरीमभि॥ ॥ द्रोणप्रमारा वीहि नि
क्षिप्य॥ ॐ ओम् अथ यः समवदत्त सोमेन सह राजा यस्मै हृणोति वासरास्त

5 ॐ राजन्यायामसि॥ ॥ तत्र कलशं स्थापयेत्॥ ॐ आकलशेषु धावति प
वित्रे परिषिच्यते॥ उपथैर्यसेषु वर्द्धते॥ ॥ अथवा॥ ॐ अजिद्यु कलशं म
ह्यत्वा विशन्निन्दवः॥ पुनरुर्जनिवर्त्तस्वसानः॥ सहस्रं धुक्षोरुधारापय
स्वतीः॥ पुनर्माशनादयि॥ ॥ जलेन पूरयेत्॥ ॐ वरुनस्योन्नमनमसि
वरुणास्य स्कम्भसर्जनीस्थो वरुणास्य ऋतसदनमसि वरुणा ऋतसदनम
सि वरुणास्य ऋतसदनमासीद॥ ॥ गंधनिक्षिपेत्॥ ॐ गंधद्वारां दुर्गंध

15
२
वीनित्यपूस्तां करि क्षणीम् ॥ ईश्वरीं सर्वभूतानां तानि होष ह्ये श्रियम् ॥
॥ ओषधीः ॥ अं याः ओषधीः पूर्वजाता देवेभ्यस्त्रियुगं पुरा ॥ मनैः नु वधुणा
महं शतं धामानि सप्रच ॥ ॥ जवान् ॥ अं ओषधयः समू ॥ ॥ दुर्वी ॥ अं
काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ती परुषः परुस्पति ॥ एवानोर्द्वेषतनुसहस्रेणा
शतेन च ॥ पञ्चपद्मवान् ॥ अं अश्वत्थे वो निषदनं पर्णो वो वसति स्मृति
॥ गोभाज इत्थिलासथयस्मनवथ पूरुषम् ॥ ॥ सप्तमृत् ॥ अं स्योनापृ

5
थिविनो भवानृक्षरानिवेशनः ॥ यक्षानः शर्मसः प्रथा ॥ ॥ फलम् ॥
अं याः फलिनीः याः अफलाः अपुष्पायाश्च पुष्पिणी ॥ दहस्पतिः प्र
सूतास्तानो मुञ्चन्त्वहसः ॥ ॥ पञ्चरत्नानि ॥ अं परिवाजयतिः कवि
रग्निर्हव्यान्मक्रीत् ॥ दधदत्नानि दासुखे ॥ ॥ कुशम् ॥ अं पवित्रेष्टे ॥
पंचगव्यं ॥ अं आयोहिष्ठेति ॥ ॥ हिरण्यं ॥ अं हिरण्यं निवर्त्तः आग्नेपिव
मुधारया विश्वद्या विश्वतस्पति ॥ अं हिरण्यगर्भः समवर्त्तता ग्रेभूतस्पजा

15
तःपतिरेकऽआसीत्॥सदाधारपृथिवीन्यामुनेमांकस्मैदेवायहविधा
विधेम॥ ॥वस्त्रेणाकलशेवेष्टयेत्॥ॐयुवासुवासाःपरिवीतऽआगा
त्सउद्धेयान्भवतिजायमानः॥तन्धीरासकवयऽउन्नयन्तःसाधोमनसा
देवयन्तः॥ ॥पूर्णायात्रेणापिधाय॥ॐपूर्णादर्विपरायतसुपूर्णापुनराय
त॥वस्त्रेवविक्रीणावहाऽइषसूर्जः६शतक्रतो॥ ॥तदुपरिवरुणामा
वाह्यपूजयेत्॥ॐतत्त्वायामीतिशुनःशेफक्त्रविरनुद्धुष्टोवरुणोदेव

10
5
तावरुणावाहनेविनियोगः॥ॐतत्त्वायामिवरुणावन्दमानस्तदासा
स्त्रेयजमानोहविर्भिः॥अहेडमानोवरुणोहवोधुरुशः६समानऽआयु
ःप्रमीषीः॥वरुणामावाहयामिऽइहागच्छइहतिष्ठवरुणायनमः॥ ॥
आसनंसमर्पयामि॥एवंपाद्यऽअर्घ्यऽपञ्चासृतस्नानऽशुद्धोदकस्ना
नऽआचमनीयं॥ॐयदद्यकेतिगन्धचन्दन॥ॐयस्योपवीतमिति॥
यस्योपवीतम्॥ॐयद्यस्योपरसामिदञ्चकारविपुलं पृथु॥तेनसंग्रथि

15
तासुमनसआवधामिश्रशोभयि॥मालापुष्पं॥ ॥अक्षतपुष्पं॥धूप-
दीपःत्रैवेशःपूगीफलःदक्षिणांवरुणःसौगःसपरिवारःप्रीयन्तानम
॥ ॥ततःकलशंस्मृद्धातीर्थवाहनम्॥ॐ सर्वेसमुद्राःसरितस्ती
र्थाणिजलदानदा॥आयान्तुयजमानस्यदुरितक्षयकारकः॥ ॥ततः
कलशाभिमंत्रणम्॥कलशस्यमुखेविष्णुःकरोठरुद्रसमाश्रिताः॥
मूलेतस्यस्थितोब्रह्माऽमयेमातृगणाःस्मृताः॥कुक्षौतुसागराःसप्तःस

6
प्रदीपावसुन्धराः॥ऋग्वेदोऽथयजुर्वेदःसामवेदस्त्वथर्वणाः॥अंगे
असहिताःसर्वेकलशान्तुसमाश्रिताः॥ ॥हस्ताजलिम्वधाकलशं
प्रार्थयेत्॥देवदानवसंवादेमथ्यमानेमहोदधौ॥उत्पन्नोसितदाकुं
भःविष्टोविष्णुनास्वयं॥त्वत्त्वयिसर्वतीर्थाणिदेवाःसर्वेत्वयिस्थि
ताः॥त्वयिसर्वाणिभूतानि॥त्वयिप्राणाःप्रतिस्थिताः॥शिवःस्वयंत्व
मेवासि॥विष्णुत्वंचप्रजापतिः॥आदित्यावसवोरुद्राविश्वेदेवाःसपै

१५
२
तृकाः॥ त्वयितिष्ठति सर्वपियतः कामफलप्रदः॥ त्वत्प्रसादादिमं य
ज्ञं कर्तुमीहं महोद्भव॥ सांनिध्यं कुरु मे देव प्रसन्नो भव सर्वदा॥ ॥ १
इति प्रार्थना नतः कलशे मेरु करिणो को पशो भित्तो शैलवननदी समा
युक्तां सागर वेष्टितां भूमिं ध्यात्वा॥ ॐ स्तोना पृथिवि मेधातिथ्यर्चि
र्गायत्री छन्दो भूमिर्देवता भूरावाहने विनियोगः॥ ॐ स्तोना पृथिवि
नो भवान्नक्षराणि वेशनि॥ मच्छानः शर्मसः प्रथा॥ ॐ पृथिवि नमः॥

६
इति मन्त्रेण गंधादिभिरभ्यर्च्य प्रागादिदिक्षु॥ ॥ ॐ इन्द्राय नमः॥
ॐ अग्नये० ॐ यमाय० ॐ नैऋत्याय० ॐ वरुणाय० ॐ वायवे० ॐ कु
बेराय० ॐ इशानाय० ॐ अध्रसे० ॐ उर्ध्वाय०॥ ॥ ॐ आदित्याय
नमः॥ ॐ सोमाय० ॐ अंगाराय० ॐ बुधाय० ॐ बृहस्पते० ॐ शुक्रा
य० ॐ शनैश्चराय० ॐ राहवे० ॐ केतवे०॥ ॐ नागेभ्यो नमः॥ ॐ य
क्षादिदेवेभ्यो॥ ॥ इत्यभ्यर्च्य सदीपमाग्नमभक्तवलिन्दयात्॥ ॐ

इन्द्राय सांगाय सरिवाय सशक्तिकाय सायुधाय सबाहनाय सव
सदीयमाय भक्तवर्तिनमः॥ भो इन्द्र दिशिरक्षवर्ति भक्ष्यममयज
मानस्य सपरिवारकस्यायु कर्त्ताक्षेमकर्त्ता शान्तिकर्त्ता तुष्टिकर्त्ता पुष्टि
कर्त्ता वरदो भव॥ ॥ तथैवाग्न्यादिभ्यो दत्त्वा हस्तांजलिना शिवं प्रार्थये
यथा॥ ॐ नमः शंभो त्रिनेत्राय रुद्राय वरदाय च॥ वामनाय विरूपाय
स्वप्नाधियतये नमः॥ भगवन् देवदेवेश शूलभृद् दृष्यवाहन इक्षानिष्ठस

माचक्ष्व स्वप्ने सुप्रससाधतः॥ इति संप्रार्थ्य॥ ॐ अज्जायत इति व
दुचेन सूत्रधारकं च कुशास्तरणो शयीत॥ ॥ ततो निशान्ते स्वप्ने
शुभाशुभफलं ज्ञात्वा यजमानः सुस्नातः कर्मनिर्विघ्नसमाप्तये
श्रीगणेशं पूजयेत्॥ ॥ यजमान आचम्य प्राणाग्न्याम्बुप्रीमुखो वस्त्राच्छा
दितपीठे उपविश्य पत्नी च दक्षिणातो वामतो वा स्वकुलाचरत उपविश्य
वर्धांजलिना॥ ॐ सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः॥ लम्बोदर

६
७
१०
अकपिलोगजकर्णकः॥ लम्बोदरश्च विकटो विघ्नराजो गणाधिपः॥ धूमकेतु
र्गणाध्यक्षो भालचन्द्रश्चाननः॥ नाम द्वादशकै चैव त्रिसन्ध्यः पठेन्नरः॥
विशारम्भो विवादेव प्रवेशे निर्गमे तथा॥ संग्रामेशं कटे घोरे विघ्नस्तस्य न
जायते॥ वक्रतुण्डो महाकायः कोटि सूर्यसमप्रभः॥ निर्विघ्नं कुरु मे देव
सर्वकार्येषु सर्वदा॥ शुक्लाम्बरधरन्देवं शिवं चतुर्भुजम्॥ प्रसन्नव
दनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये॥ देवेन्द्रमौलिमन्दारमकरन्दकरा रूपा

५
विघ्नहरन्तु हेरम्बरगणस्वजरेणावः॥ सर्वमंगलमाकृत्ये शिवे सर्वार्थसा
धिके॥ शरण्ये च्यम्बके गौरिनाथ गणितमोक्तते॥ विघ्ने शंभा धवदुं ठि दंड
पाणिं च भैरवम्॥ वन्दे काशिगुहांगजा भवानीमणिकर्णिकम्॥ निरंज
ननिगाकारः संसारनिरूपप्रवः॥ प्रसन्नपरमेशान योगेश्वर नमोस्तुते
॥ श्रीकुलदेवताभ्यो २॥ श्रीस्वच्छेदेवताभ्यो २॥ ॥ इति हस्तंजलिनाम
मस्तुत्य पुनर्वाहसाः स्वकुलज्येष्ठारता सर्वान् नमस्तु कुर्यात् नत्रब्राह्म

15
॥ गणाः पठन्ति ॥ ॥ ततो यवकुशतिलात्मादाय देशकालोऽनुत्वा
जस्य यजमानस्यामुकस्य सकुदुम्बस्यायुरारोग्यैश्वर्याभिष्टुत्यर्थं सर्व
पापक्षयद्वारा श्रीगणेश्वरप्रीत्यर्थं वास्तोः शुभतासिद्धयर्थं मनवग्रहम
खाम्बावास्तु शान्तिकर्माहं करिष्ये ॥ तदङ्गत्वेन श्रीगणायति पूजन
पुण्याहवाचनमातृकापूजननादी आद्याचार्यत्विग्वरणावसोद्वारां
चाहं करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ ॥ गणायति पूजनं ॥ हे हे रम्बत्वमेधेहि
त्रुम्बिका त्रुम्बकात्मज ॥ सिद्धिबुद्धिपते त्र्यक्ष लक्ष्मिभयितः पितः

6
नागास्य नागहारत्वं गणाराजचतुर्भुजः ॥ भूषितः स्वायुधैर्दिव्यैः पार्श्वौ
कुशपश्चद्वैः ॥ आवाहयामि पूजार्थं रक्षार्थं च मम क्रतोः ॥ इहागत्य
गृहारात्वं पूजां कर्तुं श्रक्षमे ॥ आवाह्येव गणेशान्तं पूजाद्वयैः प्रपूजये
त् ॥ ॥ रक्ताक्षतादिभिरष्टदलं हत्वा तस्मिन् नष्टदले ॥ ॐ गणानां त्वा
गणायति ॥ हवामहे प्रियाणां त्वा प्रियपति ॥ हवामहे निधीनां त्वानि
धिपति ॥ हवामहे ॥ वसो मम आह मजनि गर्भदमात्त्वमजनि गर्भद

१५
५
म॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमन्नहागणाय नमः ॥ आवाहयामि. एवं पा
द्य अर्घ्यं. स्नानं. पंचामृतस्नानं. आचमनं. वस्त्रालंकारं. यज्ञोपवीतं.
चन्दनं. श्रीखण्डचन्दनं. दिव्यगन्धाब्जं. सुत्तमं विलेपनं. सुरश्रे
ष्ठः प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥ अक्षतं ॥ रंजिताकुंकुमेनैव. स्रक्षताचसुशो
भना ॥ मया निवेदितं भक्त्या गृहागणाय नमः ॥ पुष्पं ॥ माल्यानि च
सुगंधानि. माल्यानि वै प्रभो ॥ मया हृतानि पूजार्थं माला पुष्पं प्रगृह्यः

५
तां ॥ धूपं ॥ वनस्पतिरसोद्भूतं. गन्धाब्जं. सुमनोहरं ॥ आघ्रेयः सर्वदेवा
नां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥ दीप ॥ साज्यं च वर्तिकायुक्तं. वह्निना यो
जितो मया ॥ दीपं गृहागणदेवेश मया भक्त्या निवेदितं ॥ नैवेद्यं ॥ नैवे
द्यं गृह्यतां देव. भक्तिर्मेघचला कुरु ॥ इक्षितामेवरं देहि. परत्र च परा
गतिं ॥ शर्कराखण्डखाद्यानि. दधिक्षीरघृतानि च ॥ आहारं भक्ष
भोज्यं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥ फलं ॥ इदं फलं मया देवस्थापितं पुर

मस्तव॥ तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनिजन्मनि॥ ॥ शीतोदकं ॥ सुगं
धचन्दनैर्युक्तं करोद्धर्तनकं प्रभो॥ गृहाणा देवदेवेश मया भक्त्या निवेदि
तम्॥ ॥ पूगीम् ॥ पूगीफलं महद्विष्यं नागल्लोदलेर्मुतम्॥ कर्पूरेण स
मायुक्तं तामूलं प्रतिगृह्यताम्॥ ॥ दक्षिणा ॥ ॐ हिरण्यगर्भगर्भस्थं
हेमबीजं विभावसो॥ अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे॥ ॐ भू
र्भुवः स्वः श्रीमन्महागणपतये सिद्धिबुद्धि सहिताय दक्षिणां समर्प्य

यामि॥ ॥ एतान्यत्र गंध पुष्प धूप दीप नैवेद्यातां ब्रूल दक्षिणां श्रीमन्म
हागणपतये प्रीयतां नमः॥ ॥ विशेषार्घ्यः ॥ भाजने निःक्षिये त्रो
यं फलपुष्पाक्षतान्वितं॥ सचन्दनं ततो दद्यात्पूजान्नेर्घ्यमुत्तम
म्॥ ॥ रक्षरक्ष गणां ध्वक्ष अक्षत्रै लोकरक्षक॥ भक्तानामभयंक
र्त्ता त्राता भवभवार्णवान्॥ देमातुररुपा सिन्धो घातमातुराग्रज प्र
भो॥ वरदस्त्वं वरं देहि वांछितं वांछितार्थद॥ गृहाणार्घ्यमिमन्देव स

वदेवनमस्कृत॥ अनेन फलदानेन फलदोक्तसदामम॥ श्रीमन्म
हागणाय तये सिद्धिबुद्धि सहिताय नमो विशेषार्घ्यं समर्प्यमि॥ ॥
हस्तांजलिन्वधाप्रार्थना॥ विघ्नेश्वराय वरदाय सुरप्रियाय लम्बोदरा
य सकलाय जगद्धिताय॥ नागनाय भुतियज्ञविभूषिताय गौरी
सुताय गणनाथ नमो नमस्ते॥ भक्तार्तिनाशन परायण गणेश्वराय
सर्वेश्वराय भुवदाय सुरेश्वराय॥ विद्याधराय विकटाय च वामनाय

भक्तप्रसन्नवरदाय नमो नमस्ते॥ नमस्ते ब्रह्मरूपाय विष्णुरूपाय
ते नमः॥ नमस्ते रुद्ररूपाय करिरूपाय ते नमः॥ विश्वरूपेश्वरूपाय
नमस्ते ब्रह्मचारिणो॥ भक्तप्रियाय देवाय नमस्तुभ्यं विनायकालंबो
दर नमस्तुभ्यं सततं मोदकप्रिय॥ अविघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु
सर्वदा॥ इति प्रार्थना॥ ॥ अंगणान्तेति मन्त्रपुष्पांजलिन्दत्वा
नमस्तुर्यादिति प्रयोगरत्ने सर्वकर्मांगपूर्वकगणेशपूजनम्॥ ॥

१५
१२
अथ पुराणवाचनम् ॥ ॐ महीद्यौरिति भूमि मन्त्रं ॥ ॐ ओ
षधयः समिति यवान्निक्षिप्य ॥ ॐ आजिघ्रकलशमिति कलशं
स्थाप्य ॥ ॥ जलेनापूर्णा ॥ ॐ वरुणास्योन्नं ॥ ॥ गंधचन्दनं ॥ ॐ गंध
द्वारा ॥ ॥ सर्वोषधी ॥ ॐ याः ओषधी ॥ ॥ दुर्वा ॥ ॐ काराडात्काराडान
॥ ॥ पध्वं ॥ ॐ अश्वत्थे ॥ ॥ मृत्तिका ॥ ॐ स्योनापृथिवी ॥ ॥ फलं ॥
ॐ याः फलिनी ॥ ॥ पंचरत्नं ॥ ॐ परिवाज ॥ ॥ हिरण्यं ॥ ॐ हिरण्यग
र्भं ॥ ॥ वस्त्रं ॥ ॐ युवासवासा ॥ ॥ पूर्णापात्रं ॥ ॐ पूर्णादूर्वा ॥ ॥

६
ॐ तत्त्वामिति वरुणासांगं समूज्य ॥ ॥ तीर्थयावहनं ॥ सर्वसमुद्रा ॥
कलशस्येत्यभि मंत्रं देवदानवेति प्रार्थनार्त्तं प्राग्वत्कृत्वा ॥ ॥ चवनी
कृतजानुमण्डल कमलमुकुलसदृशमंजलिं शिरस्याधाय दक्षिणे
नयाशिना सुवर्णकलशं धारयित्वा शिरसाग्रगमेत् ॥ ॐ त्रीणि पादा
० रयम् ॥ ॐ दीर्घानागानघोगिरयस्त्रीणि विष्णुपदानि च ॥ तेनायुः प्र
माणेन पुराणं पुराणं हं दीर्घमायुरस्तु ॥ ३॥ ॥ ततो ब्राह्मणं चतुष्टयं च

15
त्वातद्वस्तेजलंदद्यात्॥ॐ शिवाश्वायः सन्धिति भवन्नो बुवन्तु॥ ॥ ब्रा
ह्मणां वदेयुः॥ संतु शिवाश्वायः॥ ॥ सौमनस्यमस्त्विति भवन्नो बुवन्तु
॥ ब्राह्मणाः॥ अस्तसौमनस्यम्॥ अनेन पुष्यम्॥ अक्षतं चारिष्टं चास्ति
93 ति भवन्नो बुवन्तु॥ ब्राह्मणाः॥ अस्तक्षतमरिष्टं च॥ ॥ यवान् गन्धाः पा
न्तु सुमंगल्यं चास्त्विति भवन्नो बुवन्तु॥ ब्राह्मणाः॥ गन्धाः पान्तु सुमंगल्यं
चास्तु॥ ॥ अनेन तिलकं अक्षताः पान्तु आयुष्यं सस्त्विति भवन्नो बु
वन्तु॥ ब्राह्मणाः॥ अक्षताः पान्तु आयुष्यं सस्तु॥ अनेन अक्षतं मूष्यं चास्ति

5
पुष्याणि पान्तु सौम्यमस्त्विति भवन्नो बुवन्तु॥ ब्राह्मणाः॥ पुष्याणि पा
न्तु सौम्यमस्तु॥ पुष्यं॥ ताम्बूलानि पान्तु श्रव्यं सस्त्विति भवन्नो बुवन्तु॥
ब्राह्मणाः॥ ताम्बूलानि पान्तु श्रव्यं सस्तु॥ ॥ दक्षिणाः पान्तु वक्रदेयं च
नोस्त्विति भवन्नो बुवन्तु॥ ब्राह्मणाः॥ दक्षिणाः पान्तु वक्रदेयं च नोस्तु॥
॥ ॥ ततो ब्राह्मणाः यवान् करे गृहीत्वा वदेयुः॥ दीर्घमायुः शान्तिः पुष्टि
स्तुष्टिः श्रव्यं शो विद्या विनयो वित्तं वक्रपुत्रवत्वं चायुष्यं चास्तु॥ यज
मानस्यमस्तु के दद्यात्॥ ॥ ततो यजमानः॥ यजून्वा सर्ववेदयज्ञं कि

१५
१४
१०
५
०
८५
५
१०
२०
२५
३०
३५
याः करणकर्मांभाः शुभाः शोभनाः प्रवर्तते ॥ तमहमोक्षारमादिं कृत्वा
ऋग्यजुः सामाशीर्वचनं बहु ऋषिमतं समनुज्ञातं भवद्विरनुज्ञातः पु
राणपुराणाहं वाचसिष्ये ॥ ॥ **ब्राह्मणाः** ॥ वाच्यताम् ॥ ॐ भद्रं करोमिः शृणु
मामदेवाभद्रम्यशेषमाक्षभिर्ययत्रा ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवा ॥ सस्तनूभि
र्यस्येमहिदेवहितं यदायुः ॥ ॐ देवानां भद्रास्तुमतिः ऋजूयतां देवाना
॥ गतिरभि नो निवर्त्तताम् ॥ देवानां ॥ सख्यमुपसेदिमावयन् देवानाञ्चा
युः प्रतिरन्तु जीवसे ॥ ॐ दीर्घायुस्तः ओषधेश्वरनितायस्मे चत्वारवनाम्पही ॥

अथोत्वं दीर्घायुर्भूत्वा शतवत्सा विरोहताम् ॥ ॐ नतदक्षा ॥ सितपि
शाचास्तरन्ति देवानामोजः प्रथमज ॥ ॐ ह्येतत् ॥ यो विभर्त्ति दक्षायरा ॥
हिरण्य ॥ स देवेषु कृणुते दीर्घमायुः समनुष्येषु कृणुते दीर्घमायुः ॥
ॐ इविणोदा इविणामस्तुरस्य इविणोदामनरस्य प्रयंसत ॥ इविणो
दा वीरवती मिशान्ते इविणोदारासन्ते दीर्घमायुः ॥ ॐ सवितायश्वात्ता
त्सवितात्सवितापुरस्तात्सवितोन्नरात्तात्सविताधरात्तात्सवितानः सुव
तु सर्वतार्त्ति सवितानोरासतां दीर्घमायुः ॥ ॐ नवो नवो भवति जायमा

नोहाङ्केतुरुमसामेत्यग्रे॥ भागन्देवेभ्योविदधात्ययम्यचन्द्रमास्ति
रत्नेदीर्घमायुः॥ ॐ उच्चादिविदक्षिणावन्तोऽस्थुर्येऽश्वदासहुतेसू
र्येराहिरण्यदाश्चमृतत्वम्भजन्तेवासोदाः सोमप्रतिरत्न आयुः॥ इति
मन्त्रैर्यजमानमरुकेवाहणा अक्षनाक्षियेयुः॥ ॥ ततोयजमानः पु
ण्ड्रजलिनावदेत्॥ वतजयनियमतपः स्वाध्यायक्रतुदमादमदानवि
शिष्टानां सर्वेषां ब्राह्मणानां मनः समाधीयताम्॥ ॥ ब्राह्मणाः॥ समाहि
तमनसः स्मः॥ ॥ यजमानः॥ प्रसीदन्तु भवन्तः॥ ॥ ब्राह्मणाः॥ प्रसन्नाः

स्मः॥ ॥ ततोयजमानः कलशस्थितजलं स्तोत्रं स्तोत्रं कमुत्तरकलशं गृही
त्वा ताम्रपात्रेक्षिपेत्॥ शान्तिरस्तु॥ पुष्टिरस्तु॥ तुष्टिरस्तु॥ दृष्टिरस्तु॥ अ
विघ्नमस्तु॥ आयुष्यमस्तु॥ आरोग्यमस्तु॥ शिवं कर्मास्तु॥ कर्मसमृद्धिरस्तु॥
वेदसमृद्धिरस्तु॥ शास्त्रसमृद्धिरस्तु॥ धनधातुसमृद्धिरस्तु॥ धर्मसमृद्धिरस्तु॥
पुत्रपौत्रसम्पदस्तु॥ इष्टसम्पदस्तु॥ अरिष्टनिरशनमस्तु॥ यत्पापं रोग
मशुभमकल्याणान्तदुत्तरे प्रतिहतमस्तु॥ यच्छ्रेयस्तदस्तु॥ उत्तरे कर्मण्यवि
घ्नमस्तु॥ उत्तरोत्तरमहरहृष्टिरस्तु॥ उत्तरोत्तराः क्रियाः शुभाः शोभनाः स

१६
 १६
 म्यप्रताम॥द्विपदचतुष्यदेभ्यःशुभंभवतु॥तिथिकरणासुहृत्तेनक्षत्र
 ग्रहलग्नसम्पदस्तु॥तिथिकरणासुहृत्तेनक्षत्रग्रहलग्नाधिदेवताःप्रीयं
 ताम्॥तिथिकरणोसुहृत्तेनक्षत्रेसलग्नेसदेवतेप्रीयन्ताम्॥दुर्गापांच
 १६
 ल्योप्री॥अग्निपुरोगाःविश्वेदेवाःप्री॥इन्द्रपुरोगामरुद्रगाःप्री॥व
 शिष्ठपुरोगाःऋषिगणाःप्री॥माहेश्वरीपुरोगाःउमामातरःप्री॥ब्रह्मपु
 रोगास्तर्वेदेवाःप्री॥विष्णुपुरोगाःसर्वदेवाःप्री॥अरुन्धतीपुरोगाः
 सर्वेसकल्यःप्री॥आदित्यपुरोगाःसर्वग्रहाःप्री॥ब्रह्मरावाहिराणांश्वःप्री॥

१६
 श्रीसरस्वत्यैप्री॥श्रद्धामेधेप्री॥भगवतीकात्यायनीप्री॥भगवतीमाहे
 श्वरीप्री॥भगवतीवृद्धिकरीप्री॥भगवतीसिद्धिकरीप्री॥भगवतीतुष्टि
 करीप्री॥भगवतीपुष्टिकरीप्री॥भगवतीऋद्धिकरीप्री॥भगवतीवि
 ध्रुविनायकौप्री॥भगवत्स्वामीमहासेनःप्री॥सर्वाःकुलदेवताःप्री॥
 सर्वाःग्रामदेवताःप्री॥ ॥वहिरयस्ताग॥हताश्वब्रह्मद्विषःहताश्व
 परिपन्थिनःहताश्वविघ्नकर्त्रैरिशत्रवःपराभवंयान्तु॥शाम्यन्तुघोरा
 शिःशाम्यन्तुपायानिःशाम्यन्तीतयः॥ ॥पुनस्ताम्रपात्रेजलंक्षिपेत्

॥ शुभानि वर्द्धताम् शिवायः सन्तु शिवा ओषधयः सन्तु शिवा ऋ
तवः सन्तु शिवा वनस्पतयः सन्तु शिवा अग्नयः सन्तु शिवा आहुत
यः सन्तु शिवा अतिथयः सन्तु अहोरात्रेशिवे स्वाताम् ॥ ॥ ॐ निका
मेनिकामेनः पर्जन्यो वर्षतु फलवत्सो नः ओषधयः पच्यतां योग
क्षेमो नः कल्पताम् ॥ निकामेनिकामेनः पर्जन्यो वर्षतु यत्रैते नयजे
नयजन्ते फलवत्सो नः ओषधयः पच्यतामिति फलवत्सो वै तत्रोष
धयः पच्यन्ते यत्रैते यजेन यजन्ते योगक्षेमो नः कल्पतामिति योगक्षे

मो नः कल्पतामिति योगक्षेमो वै तत्र कल्पन्ते यत्रैते नयजेन यजन्ते
तस्माद्यत्रैते नयजेन यजन्ते लहृष्टः प्रजानां योगक्षेमो भवन्ति ॥ ॥
शुक्लाङ्गारकबुधवृहस्पतिशनैश्चरारुकेतुसोमसहित आदित्यपुरो
गाः सर्वे ग्रहाः प्री० ॥ भगवन्पर्जन्यः प्री० ॥ भगवन्नारायणः प्री० ॥ भगव
न्वामीसेनः प्री० ॥ पुराणाह कालान्वाचयिष्ये ॥ ॥ वाचताम् ॥
ॐ उक्ता ते वशकुनेशमगायसियाज्ययायजतियत्पुण्यं नक्षत्रं तद्वत्कु
र्वीतो यत्पुण्यं ददावेत्सूर्य उदेति ॥ ॥ अथ नक्षत्रं तेति यावत्तत्रैत्सूर्यो

१५
१८
१०
५
०
८५
५
१०
२०
२५
३०
३५
गच्छेत् यत्र जघन्य पश्येत् तावत्तिकुर्वीत यत्कारी स्यात् **पुण्याहं** स्वकु
रुते ता निवासनानि यमनक्षत्राणि यान्येव देवनक्षत्राणि ते सुकुर्वीत
यत्कारी स्यात् **पुण्याहं** स्वकु रुते ॥ **॥ ब्राह्मं पुण्यं महश्च सृष्ट्या**
दनकारकः ॥ वेददृष्टोऽवन्नित्यं तत्पुण्याहं भवन्तु ॥ ॥ भो ब्राह्मणा
ः ॥ मुकगोत्रस्या मुकप्रवरस्या मुकवेदाध्यायिनोऽमुकशर्मणो मम गृ
हेऽमुककर्मणि पुण्याहं भवन्तु ॥ **॥ ब्राह्मणाः ॥ ॐ पुण्याहं ३ ॥ ॐ**
पुनंतु मां देवजनाः पुनन्तु मनसा धियः पुनन्तु विश्वा भूतानि जातवेद

पुनीहि मा ॥ १ ॥ सयः कामयेत महत्प्राप्नुयामि त्पुद गयनं चा पूर्यमान
पक्षे पुण्याहे द्वादशाहं मुपसंभ्रती भूत्वो दुग्धरेकं ६ सेचमसेवासर्वोषधं
फलानीति भृत्यपरिसमुद्यपरिलिप्याग्निमुपसमाधाय च ताज्य ६
संस्कृत्य पुःसानक्षत्रेणामश्व ६ सन्नियजुहोमि ॥ ॥ पृथिव्यामुद्भूताया
नु यत्कल्याणं पुण्याहं ॥ ऋषिभिः सिद्धगन्धर्वैस्तत्कल्याणं भवन्तु ॥
भो ब्राह्मणाः कल्याणं भवन्तु ॥ **॥ ब्राह्मणाः ॥ कल्याणं ३ ॥ ॐ** अथे
माम्बार्चकल्याणीमावदानीजनेभ्यः ब्रह्मराजन्माभ्या ६ भूदाय चार्वाय च

स्वस्तिंचवुवन्तुनः॥ भोवास्मरणाः स्वस्तिम्भवन्तोवुवन्तु॥ ॥ वास्मरणाः॥
ॐ-आयुष्मतेस्वस्ति॥ ३॥ ॐ स्वस्तिन इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्तिन पूषाः विश्व
विदाः॥ स्वस्तिन साक्ष्योः अरिष्टनेमिः स्वस्तिनो वृहस्पतिर्दधातु॥ ४ ॥

20

अथवा॥ ॐ तद्यैजोरावृणीमहे गान्तुयज्ञाय यज्ञपतये स्वस्तिरस्तुनः स्व
स्तिर्मानुषेभ्यः॥ ३॥ ॐ जिगान्तुभेषजं शन्नोऽस्तुद्विपदेशंचतुष्यदे॥ ॥
गान्तुयज्ञाय यज्ञपतये इति गातुं ६० ह्यवयवा यज्ञे इति गातुं यज्ञपतये यो
यज्ञस्य स ६० ह्यन्देवी स्वस्तिरस्तुनः स्वस्तिर्मानुषेभ्य इति स्वस्तिनो देवत्रारस्तु
स्वस्तिर्मानुष्यत्रेत्यवैतदाहोर्ध्वं जिगान्तुभेषजं इत्यार्धो नोयं यज्ञो देवलोके
यज्ञत्विदैतदाहुः शन्नोऽस्तुद्विपदेशंचतुष्यद इत्येतावदाहुः सर्वया
वद्विचैव चतुष्यास्मा एवैतद्यज्ञस्य स ६० ह्यगत्वा शं करोति तस्मादाहुः शन्नोऽ

अस्तुद्विपदेशंचतुष्यदे॥४॥ ॥समुद्रमथनाज्जाताजगदानन्दकारिणी
हरिप्रियाचमंगल्यातांश्रियम्यबुवन्तु॥भोवाह्वराः श्रीरत्नितिभवन्तो
बुवन्तु॥ ॥वाह्वराः॥ॐ अस्तुश्री॥३॥ॐ श्रीश्वतेलक्ष्मीश्चपत्मावहोरात्रेपा
श्वेतक्षत्राणिरूपमश्विनौव्याप्रम॥इहमन्निवाणामुम्भःइवाणःसर्वलोकंम
इवाण॥ ॥तेनोहततइजेदक्षाःपार्वतस्तइमेयेवर्हिदक्षायणारज्यमिवैव
प्राप्तारज्यमिवहवैप्राप्नोति॥एवंविद्वानेतेनयजन्तेतस्माद्वाएतेनयजेन
यजेतसर्वाःस्केकःएवानूचीनाहंपुरोडाशोभवन्त्येनेहास्यानुपवाधाश्री
भवति॥॥यत्कृतंपुरापाहवाचनंतदुपविष्टवाह्वराणांवाचनाच्छुपुर

चरः॥प्रसादात्सर्वविधेःपरिपूर्णांमस्तु॥ ॥वाह्वराः॥ॐ अस्तुपरिपूर्णां॥
॥ ॥अथाभिषेकोवशिष्ठकलशोदकेनवामतःपत्नीमुपवेश्यवाह्वरीः
कुशाग्रैःसपल्लवैरभिषेकंकुर्यात्॥ ॥ॐ आपोहिष्टमयोभुवस्तानः॥दुर्जे
दधातन॥महेरगायचक्षसे॥योवःशिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः॥उशती
रिवमातरः॥तस्माःअरंगमामवोयस्यक्षयायजित्वथ॥आपोजनयथाचन
ः॥ॐ वरुणास्योन्नमनमसिधरुणस्यस्कृभसर्जनीस्थोवरुणास्यःऋतस
दन्मसिधरुणास्यःऋतसदनमसिधरुणस्यऋतसदनमासीद॥ॐ त्राना
रमिन्द्रमवितारमिन्द्र० हवेहवेसुहव०भूरमिन्द्रम्॥क्षयामिशक्रमुहुरु

तमिन्द्रः स्वसि नोमघवाधा त्विन्द्रः ॥ ॐ भगव्युगोतर्भगसत्पराधोभगे
 माधियमुदवाददन्तः ॥ भगव्युगोतर्भगसत्पराधोभगे
 २२ ॥ ॐ इदमायः प्रवहतावधं च मलं च यत् ॥ यच्चामिदुडोहामृतं यच्च
 गोयेः श्रीरुगम् ॥ आयोमातस्मादेनसः पवमाश्च मुंचतु ॥ ॐ समुद्रस्यत्वा
 वक्याग्नेपरिव्ययामसिपावकोऽअस्मभ्यः शिवोभव ॥ ॐ पुनन्तुमादेवजना
 पुनन्तुमनसाधियः ॥ पुनन्तुविश्वाभूताविजातवेदः पुनीहिमा ॥ ॐ आप्याय
 स्वसमेतुते विश्वतः सोमवृक्ष्यम् ॥ भवावाजस्यसङ्गथे ॥ ॐ सन्नेपयाः सिम
 सुवन्तुवाजाः संवृक्ष्यान्वभिमातिवाहः ॥ आप्यायमानोऽअमृतायसोमः

दिविश्रवाः स्पृत्तमानिभिष्ट ॥ ॐ आप्यायस्वमदिन्नमसोमविश्वेभिरः शु
 मिः ॥ भवानः सप्रथमस्तमः सरावृधे ॥ आनेवत्सोमनोयमत्परमाच्चिन्त
 धस्थार ॥ अग्नेत्वांकामयागिराः ॥ ॐ तुभ्यन्ताः अङ्गिरस्तमविश्वाः सुक्षि
 तयः पृथक् ॥ अग्नेकामाययेमिरे ॥ ॐ अग्निः प्रियेयुधामसुकामोभूतस्य
 भद्यस्यसम्पाडेकोधिराजति ॥ ॐ पंचनद्यः सरस्वतीमजियन्तिमस्रोतसः ॥
 सरस्वतीपंचधासोदेशेभवत्सरित् ॥ ॐ देवस्य त्वासवितुः प्रसवेश्विनोर्वा
 ऊभ्यामूष्मोहस्ताभ्याम् ॥ ॐ अश्विनोर्भैषज्येनतेजसेष्वस्मवर्चसायाभिधि
 आमिसरस्वत्तैर्भैषज्येनदीर्घ्यायान्नाद्यायाभिधिंचामीन्द्रस्येन्द्रियेणाव

लायश्रियेयसमेभिर्बिचामि॥ॐ कोसिकतमोसिकतस्मैत्वाकायत्वा॥सुश्रो
 कसुमंगलसत्पराजन॥ॐ शिरोमेश्रीर्मशोसुखत्रिभिः केशाश्चरमश्रुणि
 राजामेषारोः॥भृत० संघाद्बहुर्विराड्भोत्रम्॥ॐ जिहामेभदन्वाद्बहोमा
 नोमन्नुःस्वराज्ञामः॥मोदाःप्रमोदाः॥गुलीरंगानिमित्रमेसहः॥ॐ वाहू
 मेवलमिन्द्रिय० हस्तोमेकर्मवीर्यम्॥आन्मक्षत्रसुरोमम॥ॐ पृथ्वीर्मे
 राष्ट्रमुदरम० सौग्रीवाश्च श्रोणी॥ॐ उरुः॥अरुक्नीजानुनीविशोमंगानिसर्व
 तः॥नाभिर्मेचित्तंविज्ञानम्यायुर्मेपचित्तंमत्॥आनन्दनन्दावारोमेभग
 ःसौभाग्यमयसः॥ॐ जश्याभ्याम्यज्ञान्धर्मोस्मिन्विशि राजाप्यतिष्ठितः॥

ॐ प्रतिक्षेत्रेप्रतिष्ठाभिराष्ट्रप्रत्यशेषुप्रतितिष्ठाभिगोषु॥प्रत्यङ्गे
 षुप्रतितिष्ठाम्यात्मन्प्रतिप्रारोषुप्रतितिष्ठामिपुष्टेप्रतिष्ठावायु
 थिव्योःप्रतितिष्ठामियते॥ॐ त्रयोदेवाः॥एकादशत्रयस्त्रि०शाःसुराध
 मः॥बृहस्पतिपुरोहितादेवस्यसवितुःसवे॥देवादेवैरक्तुमा॥ॐ प्रथमा
 द्वितीयैर्द्वितीयास्तृतीयैस्तृतीयाः॥सत्त्वेनसत्त्व्यासेनयज्ञोयजुर्भिर्मजृ
 ० विसामभिः॥सामान्यगिभिरुचःपुरोनुवाक्काभिःपुरोनुवाक्काय्या
 न्याभिर्मन्त्र्याद्यवह्वारैर्वह्वाराः॥आहुतिभिराहुतयोमेकामान्ममई
 यन्तुभूःस्वाहा॥ॐ लोमानिष्यतिर्ममत्वज्ञः॥आनतिरागति॥मा०स

२४
 मः उपतिर्ब्रह्मस्थिमज्जामः आनति ॥ ॐ अश्विनतेजसा चक्षुः प्राणो
 नसरस्वतीर्ष्यम् ॥ ॐ वाचेऽवलेने दायदधुरिन्द्रियम् ॥ ॐ विश्वानि
 देवसवितुर्दुरितानि परा सुवा ॥ यद्दन्तत्रः आसुव ॥ ॐ धाम हृदयि
 रिन्दो ब्रह्मा देवो बृहस्पतिः ॥ सचेतसो विश्वे देवा यजन्त्या वत्तुनः शुभे ॥
 ॐ त्वं य विष्णु दाधुषो नृः पाहि शृणु धीगृहः ॥ रक्षातोकमुत क्तना ॥ ॐ अ
 न्नपते न स्पृशो देह्यन्मी वस्य शुष्मिनः ॥ प्रष्टुदातारन्तारिषः दुर्जनो
 धो हि द्विपदे चतुष्पदे ॥ ॐ यालाशम्भवति तेन ब्राह्मणो भिक्षिंचति वृक्ष
 वैपालाशो ब्रह्मणो वै तमेतदभिक्षिंचति ॥ १ ॥ ॐ औदुम्बरम्भवति तेन

सो भिक्षिंचति तन्मवाङ्गुर्दुम्बरं उर्वेस्व यावद्वैपुर्हस्यस्व भवति नैव
 तावदशनाय तितेनोर्वेत्तस्मारौ दुम्बरेण सो भिक्षिंचति ॥ २ ॥ न्यग्रोधया
 दम्भवति तेन मित्रो राजन्मो भिक्षिंचति ॥ यद्भिर्वै न्यग्रोधः प्रतिद्वितो मित्रे
 ण वै राजन्मः प्रतिद्वितस्तस्मान्नैवग्रोधया देन मित्रो राजन्मो भिक्षिंचति
 ॥ ३ ॥ अश्वत्थं भवति तेन वैश्वो भिक्षिंचति स देवाश्च तथेति हृतः इन्द्रो म
 हत उपामत्रयत तस्मादाश्वत्थेन वैश्वो भिक्षिंचति ॥ ४ ॥ सर्वसुरभ्यं मर्द
 नम्भवति परमो वासुधगश्चो यस्तसर्वसुरभ्यं मर्दनं गन्धेनैतमेतदभिक्षिंच
 चति ॥ ५ ॥ यद्देवकल्यां जुहोति प्राणो वै कल्याणमृतमुहं प्राणाः अमृतं

नैवेतमेतदभिषिचति॥६॥ सर्वेषां भ्रातृष्वेदानीं रसो यत्साम सर्वे
 वामेवैनमेतदेदानीं रसेनाभिषिचति॥ ॥ सुरास्वामित्यादि॥ अमृ
 ताभिषेकोऽस्तु॥ इत्यभिषेकः॥ ॥ ततः सुवासिनीभिर्निराजतं कुर्यात्॥ ॥
 ॐ आयुष्यं वर्चस्यमिति क्रचस्पदक्षः ऋषिहृल्लिकशकरी त्रिदुष्टदं
 सिहिरण्यदेवताजये विनियोगः॥ ॥ ॐ आयुष्यं वर्चस्यं रायस्योऽयमो
 द्विदम्॥ ५६॥ हिरण्यं वर्चस्यं जैत्र्याया विशतादुमाम्॥ १॥ ॐ नतदक्ष
 ः सितपिशाचास्तरन्ति देवानामोजः प्रथमजं ह्येतत्॥ योनिभर्त्तिदा
 क्षायणां हिरण्यं स देवेषु कुराते दीर्घमायुः समनुष्येषु कुराते दी

र्घमायुः॥ २॥ ॐ यदावध्रन्दाक्षायणा हिरण्यं शतानीकायसुमनस्यमा
 नाः॥ तन्मः आवध्रामिशतशारदायायुष्मांजरदहिर्यथासम्॥ ३॥ ॥
 ॐ आरात्रिपार्थिवं रजः पितुरप्याग्निधामभिः॥ दिवः सदा सितवृहती
 वितिष्ठसः शान्तेष्वं वर्तते तमः॥ ॥ इति पुराणहवाचनम्॥ ॥
 अथ मातृका पूजनम्॥ प्रवयुं जेष्थो वास्यात्करां मातृ पूजनं॥ ॥
 आवाहनादिकं कार्यं तासां तत्रैव पूजने॥ ॥ मातृ प्रत्येकं प्रपूजयेत्
 ॥ यथा॥ गौरी १ यमा २ शची ३ मेधा ४ सावित्री ५ विजया ६ जया ७ देव
 सेना ८ स्वधा ९ स्वाहा १० मातरो ११ लोकमातरः १२ हृष्टिः १३ पुष्टिः १४

१५
 २६
 १०
 स्तथातुष्टिः १५ आत्मनः कुलदेवता १६ ॥ ॥ गरीशेनाभिकायेता-वृद्धोपू
 ज्याश्चोडशः ॥ ॥ पूजोपकारणानुपकल्प ॥ प्राञ्जुरवउपविशपकुशति
 लान्पादाय ॥ अद्येत्यादि ॥ ॥ अमुककर्मोक्तयागारायतिसहितगोय्या
 दिमातृकापूजनकर्मोहंकरिष्ये इति संकल्प ॥ ॥ अक्षतैः ॥ ॐ भूर्भुवः
 स्वः गारायतये इहागद्येत्यादि ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः गौरि इहागद्य ॥ एवं सर्वा
 सांप्रत्येकमावाह्या ॥ स्थापयेत् ॥ ॐ मनोजूतिर्भुवतामाज्यस्य बृहस्पति
 र्यजमिमन्ननोत्वरिष्टं यज्ञं समिमदंधातु ॥ विश्वे देवासः इह मादय
 न्नामो ईंम्यतिष्ठ ॥ सुप्रतिष्ठो भववरदोभव ॥ ॥ आसनं ॥ गरीशसहित

५
 गौर्मादिमातृकाभ्योनमः ॥ आसनं समर्पयामि ॥ ॥ एवं याद्यादिदक्षिणा
 न्तं ॥ ॐ समवेदेयाधियासन्दक्षिणायोरुचक्षमा ॥ मामः आयुः प्रमोघी
 र्माः अहन्नववीरं विदेयतवदेविशदृशि ॥ गारायतिसहितगोय्यादिमा
 तृकाभ्यो मन्त्रपुष्पांजलिं समर्पयामि ॥ ॥ इति मातृकापूजा ॥ ॥ ततो
 घृतमातृकापूजा ॥ पंचवासप्रावाकुर्यात् भित्तौ घृतपंक्तयः ॥ ॥ की
 र्तिलक्ष्मीर्धृतिर्मेधाः सिद्धिः प्रज्ञा सरस्वती ॥ मां कल्पेषु प्रपूज्येताः सप्रे
 ता घृतमातरः ॥ ॥ भित्तौ घृतेन सप्तेरेवाम्बा पंचरेवाम्बा कृत्वा कण्ठदे
 शे तीर्थं गोकं रेवां कृत्वा पूजयेत् ॥ ॐ वसोः पवित्रमसिशतधारं वसोः पवि

२६
 त्रमसि सहस्रधारम् ॥ देवस्त्रासविता पुनातु वसोः पवित्रे साशनधारेण सु
 ध्याकामधुक्ष्वः ॥ घृतमातर इहागच्छ इत्यादि मातृकावत्सृजयेत् ॥ इति
 वसोधारः ॥ ॥ ततो नान्दीश्राद्धः ॥ संकल्पः ॥ अथ अमुककर्मज्ञत्वेन
 नान्दीश्राद्धमहं करिष्ये इति संकल्पः ॥ ॥ यवाक्षतजलं करे गृहीत्वा ॥ ॐ
 सत्यवसु संजिका विश्वे देवाः भूर्भुवः स्वः इदं वः पाद्यं पादावने जनं पाद
 प्रक्षालनं वृद्धिः ॥ ॥ स्वं ॥ अमुकगोत्रामातृपितामहीप्रपितामहाः ना
 न्दीमुखः भूर्भुवः स्वः इदं वः पाद्यं समर्पयामि पाद्यं पादावने जनं पाद
 प्रक्षालनं वृद्धिः ॥ स्वं ॥ पितृपितामहप्रपितामहाः मातामहप्रमातामह

इह प्रमातामहाः सपत्नीकाः ॥ ॥ आचम्यापोऽमृत्युः ॥ संकल्प्य पूर्वकं ॥
 सत्यवसु संजिकानां विश्वे देवानां भूर्भुवः स्वः इमे आसने वो नमः ॥ नान्दी
 श्राद्धे क्षणाक्रियतां तथा प्राप्नुतां भवन्तौ प्राप्नुवावः ॥ ॥ गोत्रामातृपि
 तामहीप्रपितामहीनां नान्दीमुखीनां भूः इमे आसने वो नमः ॥ नान्दी
 श्राद्धे क्षणाक्रियतां तथा प्राप्नुतां भवन्तः प्राप्नुवावः ॥ ॥ पित्रादि नवभ्यो
 ष्येवम् ॥ ॥ ततो गंधादिदानम् ॥ गन्धाः पान्तु अक्षताः पान्तु पुष्पा
 शिपांतु सत्यवसु संजिकेभ्यो विश्वे देवेभ्य इदं गन्धा अर्चनं स्वाहा संप
 द्यता वृद्धिः ॥ ॥ स्वं पित्रादिभ्यो नान्दीनां त्वित्यादि प्राग्वत् ॥ ॥ सत्यवसु

संज्ञिकेभ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्यो दास्यमानवाह्नरायुग्मभोजनपर्याप्रम
 नममृतरूपेण स्वाहासंपद्यतां वृद्धिः ॥ मात्रादिषोडशभ्योऽन्नसं
 कल्पः ॥ ॐ स्वस्तिनः इडो वृद्धश्रवाः स्वस्तिनः पूषा विश्ववेदाः ॥ स्वस्ति
 नस्तार्क्ष्योऽरिष्टनेमिः स्वस्तिनो वृहस्पतिर्दधातु ॥ ॐ सत्यवसुसं
 जिका विश्वे देवाः प्रीयन्ताम् ॥ एवं मात्रादयः ॥ अनेन नान्दीश्राद्धेन क
 र्माणां देवताः प्रीयन्तामृद्धिः ॥ ॐ सहस्रशीर्षा इत्यादिपुरुषसूक्तं जपेत्
 ॥ ॥ नान्दीश्राद्धं संयन्नमिति यजमानो ब्रूयात् ॥ ॥ एह गणाः ॥ सुसम्य
 न्त्रम् ॥ सुप्रोक्षतमस्तु ॥ शिवा आघः सन्तु ॥ सोमनस्पमस्तु अक्षतं

चारिष्टं चालु नान्दीमुखो मातरः प्रीयन्ताम् ॥ एवं पित्रादयो नव ॥
 गोत्रनो वर्द्धन्तामायुरारोग्यैश्चर्य्यजनधनलक्ष्मीसन्ततिसन्तानवृद्धि
 रस्तु ॥ दातारो नो विवर्द्धन्ता वेदाः सन्ततिरेव च ॥ श्रद्धाचनो मायंगमद्वहु
 देयं चनोस्तु मे ॥ अन्नं चनो बहु भवेदतिथिंश्चलभेमही ॥ याचितारश्च नश्य
 न्तु मायया चीष्मकंचनः ॥ इति प्रार्थनः ॥ ॥ ब्राह्मणोऽहं ॥ दातारो नो विवर्द्धन्ता
 मित्युत्तरम् ॥ ॥ ततो दक्षिणाः ॥ सत्यवसुसंज्ञिकेभ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्यः कृ
 तैतन्नादीश्राद्धस्य फलप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थं दक्षामलकयवमूलानिष्कुर्या
 र्णीदक्षिणां दानुमहमुत्सृजेत् ॥ एवं मात्रादिभ्यः ॥ ॥ ततो विश्वे देवान्

विसर्जयेत्॥ ॐ उपास्मै गायतानरः पवमानायेन्दवे॥ अभिदेवांश्चक्षु-
 ते॥ ॥ ततो मात्रादीन् विसर्जयेत्॥ ॥ ॐ वाजे वाजे वत वाजिनो नो धनेषु वि-
 प्राः अमृताः ऋतज्ञाः॥ अस्य मधः पिवतः मादयधं तृप्रायातपथिभिर्दे-
 वयानैः॥ ॥ कृतैतन्नादीश्राद्धं नूनातिरिक्तं तदुपविष्टब्राह्मणानां वच-
 नात् श्रीभवानीशंकरप्रसादात्सर्वविधैः परिपूर्णमस्तु॥ ॥ ब्राह्मणाः॥
 अस्तु परिपूर्णम्॥ ॥ इति नादीश्राद्धविधिः॥ ॥ ततो वास्तुशास्यर्थं॥
 आचार्य॥ ॐ इह इन्द्रमयामहे॥ ॐ स्वस्तिदाविशस्यतिः॥ ॐ कुरुतस्व
 पाजः प्रसितिन्नपृथ्वीमित्यनुवाकाः॥ यदत्र संस्थितं भूतं स्थानमाश्रि-

त्यसर्वदा॥ स्थानं त्यक्त्वा तु यत्सर्वं यत्र स्थानत्रगच्छतु॥ अथ कामन्तु भू-
 तानि पिशाचाः सर्वतो दिशं॥ सर्वेषामविरोधेन ब्रह्मकर्मसमारभेत
 ॥ भूतप्रेतपिशाचाद्या अपक्रामन्तुराक्षसाः॥ स्थानादस्माद्ब्रजत्वयस्वी-
 करोमि भुवत्विमाम्॥ ॥ इति गौरसर्षपात्विकीर्य॥ पंचगव्येन सर्वेष्ट-
 हान् प्रोक्षयेत्॥ ॐ आपो हि स्वा॥ ॐ मानो महान्तम्॥ ॐ मानस्तोके॥ ॥
 हस्तमिदं कुराडं वा स्थंडिलं वा कृत्वा तत्पूर्वतस्तदीशान्यां चतुरङ्गुलौ च
 हस्तमात्रं वेदिद्वयं कृत्वा इशानादिकोरोषु कीलकचतुष्टयं निखनेष्ट-
 था॥ विसन्तु भूतले नागा लोकपालाश्च सर्वशः॥ यस्मिन् गृहे च तिष्ठन्तु

१५
 ३०
 १०
 आयुर्वरकराः सदेति प्रतिकीलकमन्त्रावृत्तिः ॥ ततः इशानादिकमेरो
 वचतुर्षु कोरोषु माघभक्तवलिं शंकुयाश्च दद्याद्यथा ॥ ॐ नहि स्पशमविद
 न्नम्यमस्माद्वैश्वानरात्पुरातनमग्नेरमेतमवृध्नमृताम्यमर्त्यवै
 श्वानरक्षेत्रजित्या देवाः ॥ ॐ अग्निभ्यो यथसर्पेभ्यो ये चान्येतत्समा
 श्रिताः ॥ तेभ्यो वलिम्ययधमि पुराणमोदनमुत्तमं ॥ ॐ अग्निभ्यः सर्पे
 भ्यो ये चान्येभ्यस्तत्समाश्रितेभ्यः एव स दीपमावभक्तवलिर्नमः ॥ नो नो
 अगतयः सर्प्याः येन्येतत्समाश्रितादिशंरक्षितः वलिं भक्षतममयज
 मानस्य स परिवारकस्यायुः कर्तारः क्षेमकर्तारः शान्तिकर्तारस्तुष्टिक

५
 ०
 तारः पुष्टिकर्तारो भववरदो भवन्तु ॥ इति चतुर्षु कोरोषु दत्वा वेद्युपरि
 वस्त्रमासीर्य कुंकुमादिना स्वर्गारौप्यशलाकया एकाशीति पदकरणा र्थं प्रा
 क्यश्चादायता दशरेखां रेखां प्रत्येकमंत्रेण कुर्याद्यथा ॥ ॐ शान्तायै २ ॥ इत्ये
 करेखां कुर्यात् ॥ १ ॥ एवम् ॥ ॐ यशोवत्यै २ ॥ २ ॥ ॐ कान्तायै २ ॥ ३ ॥ ॐ विशाला
 यै ४ ॥ ॐ प्रवाहित्यै २ ॥ ५ ॥ ॐ सत्यै २ ॥ ६ ॥ ॐ सुमत्यै २ ॥ ७ ॥ ॐ नन्दायै २ ॥ ८ ॥
 ॐ सुभद्रायै २ ॥ ९ ॥ ॐ भद्रायै २ ॥ १० ॥ ॥ एभिर्दशभिर्मन्त्रैः प्राक्यश्चादा
 यतारेखां कृत्वा पुनस्तद्वदक्षिणोदकं स्थाप्य जुलात्मकदशरेखां कुर्या
 द्यथा ॥ ॐ हिरण्यै २ ॥ ११ ॥ सुभगायै २ ॥ १२ ॥ लक्ष्म्यै २ ॥ १३ ॥ विभूत्यै २ ॥ १४ ॥ विमला

ये॥५॥प्रियाये॥५॥विमलाये॥६॥जयाये॥७॥ज्वालाये॥८॥विशोकाये
॥९॥इडाये॥१०॥ ॥सभिर्दशभिर्मन्त्रैर्दक्षिणोदगायतां दशरेखां हत्वेवमे
काशीतिपदं सम्यग्यते॥ ॥ततो दशसुरेखा सुशोभा दीन हिरण्णादीन् ग
धाक्षतकुसुमैः प्रत्येकमभ्यर्च्य॥ ॥ततः कुरोडवास्थगिडलेकास्वशाखो
क्तविधिनाग्निं संस्थाप्य तद्दक्षिणवेद्यां सूर्यादयो ग्रहान् सांगं संस्थाप्य
तान् संपूज्य॥ ॥ततो वास्तुचक्रविधिना काश्चिदेखां संमार्य पंचचत्वारिंश
त्पदान्यवशिष्यते॥ तेषु पदेषु शिष्यादिवृत्तान् देवतानां वा ह्यस्थापयेद्यथा
॥ ॥तत्रादौ इशानकोणपदे वासोः शिरसि॥ ॐ अग्रे सहस्राक्ष॥ शतमूर्ध्वं च

तत्रैष्यारणाः सहस्रं द्याताः॥ त्वं साहस्रस्य रायः इति धितमेते विधेः मन्त्रा
यस्वाहा॥ ॐ शिखिये नमः॥ शिखिना वाह्यामि॥ १॥ ॥तद्दक्षिणो कपदे द
क्षिणानेत्रे पर्जन्यम्॥ ॐ महा इन्द्रो अजमा पर्जन्यो वृद्धिमा इन्द्रव॥
स्तोमैर्धत्तस्य वावृधे॥ ॐ पर्जन्याय २॥ २॥ तद्दक्षिणपदे तत्पश्चिमपदे च
दक्षिणाश्रोत्रे जयन्तम्॥ ॐ गोत्रमिदं ज्ञो विदम्वज्रवाहुजयन्तमज्मषम्
रान्तमोजसा॥ इमं सजाताः अनुवीरयधमिन्द्र॥ सखायोऽनुसं रमद्भ
म्॥ ॐ जयन्ताय ३॥ ३॥ ॥तद्दक्षिणपदद्वये दक्षिणांशे कुलिशयुधं॥ ॐ सा
तः इन्द्रते वयन्नरा वाडयुक्तासोऽवृत्तता विदसाम॥ तिष्ठारथमधियन्व

ॐ हस्तारश्मीन्देवममसेस्वश्चान् ॥ ॐ कुलिशायुभाय ॥ ४ ॥ ॥ तदक्षिराय
 ददयेदक्षिरावाहोसूर्यम् ॥ ॐ यावो देवाः सूर्ये रुचो गोष्ठश्चेष्टुमारुचः ॥ ५
 ॥ तदक्षिराय ददयेदक्षिरावाहविवसत्यम् ॥ ॐ देवस्य चेततोमहीस्य सवितुर्हवाम
 हे ॥ सुमतिः सत्पराधसम् ॥ ॐ सत्याये ॥ ६ ॥ ॥ तदक्षिराय ददयेदक्षि
 राकूर्यरेभृशम् ॥ ॐ बृहन्निदिधमः स्वाम्भूरिशसम्भृथुः स्वरुः ॥ भवामि
 नोऽसुवासखा ॥ ॐ भृशाय ॥ ७ ॥ ॥ तदक्षिरौक्यदेदक्षिराय वाकाशम् ॥ ॐ
 पृतस्तुतयावानः पिवन्तवसाम्भवावानः पिवन्तान्नरिक्षस्य हविरसि स्वा

हा ॥ दिशः प्रदिशः आदिशो विदिशः उदिशो दिग्भ्यः स्वाहा ॥ ॐ आकाशाय
 ॥ ८ ॥ ॥ तदक्षिराय कोशापदेदक्षिराय वाहावेव वायुम् ॥ ॐ वायो ये ते
 सहस्रिणो रथासस्तेभिरागहि ॥ नियुन्ता सोमपीतये ॥ ॐ वायवे ॥ ९ ॥ ॥
 तत्पश्चिमैकपदेदक्षिरामणिवन्धे पूषणम् ॥ ॐ पूषन्तव वते वयन्नरिष्ये
 मकदानव ॥ सोतारस्ताः हस्मसि ॥ ॐ पूषो ॥ १० ॥ ॥ तत्पश्चिमपदे तदु
 त्तरपदे च दक्षिरायार्धे वितथं ॥ ॐ सावती यावापृथिवी आवक्षुः सुप्रसिधवो
 वितस्थिरे ॥ तावन्नमिद्वते गृहसूर्जगृह्णाम्यक्षितम्भ्यः गृह्णाम्यक्षित
 म् ॥ ॐ वितथाये ॥ ११ ॥ ॥ तत्पश्चिमपदे ददयेदक्षिरायार्धे स्वगृहक्षतम् ॥

शिवधर्म पूजा विधि - पञ्च विनयाप



ॐ भद्रो मे सिध्दय च वस्व भुवः स्वर्ग्यते विश्वान्यभिधा मानि ॥ मा त्वापरि यरिणो वि
दन्मा त्वापरि यन्धि नो विदन्मा त्वा वृकाः अघाय वो विदन् ॥ श्वेनो भू त्वा परा
पतय जमानस्य गृहाना च न नो संस्कृतम् ॥ ॐ गृहक्षताय ॥ १२ ॥ ॥ तत्पश्चि
मपद द्वये दक्षिणो रो यमम् ॥ ॐ असि यमोऽस्य दिक्षोऽर्ध्वं न सिद्धि नो
गुह्येन वृतेन ॥ असि सोमेन समया विष्टुः आहुस्ते त्रीणि दिवि बन्धनानि ॥ ॐ
यमाय ॥ १३ ॥ ॥ ततः पश्चिमपद द्वये दक्षिणानो गन्धर्वम् ॥ ॐ त्वां गन्धर्वाः
अरवन्स्वामिदस्वामृहस्यतिः ॥ त्वामोषधे सोमो राजा विद्वान्यक्ष्मा दमुच्य
त ॥ ॐ गन्धर्वेभ्यो नमः ॥ १४ ॥ ॥ तत्पश्चिमपद द्वये दक्षिणानं घायानं भृंगराजं ॥

ॐ प्रजापतये पुरुषान्कस्तिनः आलभते द्वाचेष्णुषौ श्वक्षुषे मशका न्यु
त्राय भृङ्गाः ॥ ॐ भृंगराजाय ॥ १५ ॥ ॥ तत्पश्चिमोपरि स्थे कपदे दक्षिणा स्ति
चिमृगम् ॥ ॐ प्रजापतये च वायवे गोमृगो वरुणायारणे पोमेघो यमाय ह
स्तो मनुष्या राजाय मर्कटः शार्ङ्गलाय रोहिद्वभाय गवयी क्षिप्रु शेनाय
वर्त्तिकानीलंगोः क्रिमिः समुद्राय शिम्पुमारो हिमवते हस्ती ॥ ॐ भृंगाय ॥
१६ ॥ ॥ तत्पश्चिमेनेऽऋत्य कोरो कपदे पादयोः पितृन् ॥ ॐ पितृभ्यः स्वधायि
भ्यः स्वधानमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः पुपितामहेभ्यः स्व
धायिभ्यः स्वधानमः ॥ अक्षन्धितरोमीमदन्तपितरो तीतृपन्तपितरः पित

१५
२४
रः शुन्धधम ॥ ॐ पितृभ्यो नमः ॥ १७ ॥ ॥ तदुत्तरैकपदेवामस्मिचिदीवा
रिकम् ॥ ॐ यशोदेवानाम्यत्नेति सुम्नमादिभ्यो सो भवतामृडयन्तः ॥ आ
वोर्वाची सुमतिर्वष्टपाद ६ होश्चिद्यावरिवोविजरासदादिभ्यस्त्वा ॥ ॐ दो
वारिकाय ॥ १८ ॥ ॥ तदुत्तरयदेतस्याकपदेचवामजंघायामुग्रीवम् ॥ ॐ
अश्वस्त्यपरोमृगस्तेष्वानायत्माः कृद्धमग्रीवाः आग्नेयोरगटेपुर
स्तासारस्वतीमेवधस्ताद्भोगश्चिनावधोगमोवाहोः सोमायोद्धमः श्पा
मोनाभ्या ६ सौर्ययामोश्चेतश्चकृद्धमश्वयोस्त्वाङ्गो लोमशकथोस
कथोर्वायव्यः श्वेतः पुच्छः ५ उग्रयस्वपश्या यद्वेहृद्वेषावोवामनः ॥ ॐ

६
सुग्रीवाय ॥ १९ ॥ ॥ तदुत्तरपदद्वयेवामजानोमुख्यदन्तम् ॥ ॐ गन्ध
र्वस्वाविश्वावसुः परिदधातुविश्वस्यारिष्टोयजमानस्यपरिधिरस्यजि
रिदुः ईडितः ॥ ॐ पुष्पदन्ताय ॥ २० ॥ ॥ तदुत्तरपदद्वयेवामपार्श्वे अ
सुरम् ॥ ॐ हिरण्यहस्तोऽसुरः सुनीधः सुमृडाकः स्ववायात्तर्वा ५ ॥
अपसेधन्नुक्षसोयातुधानानस्थाद्देवः प्रतिदोषकृणानः ॥ ॐ असुरै
भ्यो ॥ २१ ॥ ॥ तदुत्तरपदद्वयेवामौरोवरुणम् ॥ ॐ नत्वायामिवह्रणाव
न्दमानस्तदाशस्तेयजमानो हविर्भिः ॥ अहेऽमानो चरुणो हवोश्चरुश ६
समानः आयुः प्रमोषीः ॥ ॐ वरुणाय ॥ २२ ॥ ॥ तदुत्तरपद

१५
२५
दयेवामपार्श्वेऽवशेषम्॥ ॐ प्रमन्त्रहेशवसा नायश्चमंगूषं गिर्व
गासेऽङ्गिरस्वत्॥ सुवृत्तिभिस्तुवतः॥ अग्निमयापार्श्वमाकर्त्तरे
विश्रुताय॥ ॐ शोवाय २॥ २३॥ ॥ तदुत्तरोपरिस्थे कपदेवाममसि
गंधेपायम्॥ ॐ वसुरोवाहुराम॥ क्षत्राय राजन्य मरुतो वैश्वन्त्रय
सेश्वदन्नमसेतस्करत्वारकाय वीरराम्या पमनत्कीवमाक्रयायाऽ
अयोगं कामाय पूश्चतूमतिक्लृष्टाय मागधम्॥ ॐ पाप्यने २॥ २४॥
तदुत्तरे वायव्ये कोणाय देवामप्रवाहो रोगम्॥ ॐ नमो बभुशाय व्याधि
ने नानाम्यतये नमो नमो भवस्य हे नमो जगताम्यतये नमो नमो रुद्रायात

५
नायिने क्षेत्राणाम्यतये नमः सूताया ह नमो नानाम्यतये नमो नमः॥
ॐ रोगाय २॥ २५॥ ॥ तत्प्रागिकपदेवामप्रवाहावेव अहिम्॥ ॐ अहिरि
वभोगेः पर्येति वाहुं ज्यायाहेति मयि रक्षाधमानः॥ हस्तघ्ना विश्वावपुना
निबिडात्युमात्युमा हस्तमयि पातु विश्वतः॥ ॐ अहिने २॥ २६॥ ॥ तत्पु
न्यदे दक्षिणाय देवामहूर्यरेवाम्॥ ॐ कमधमग्निना नाकमुख्य ह
हस्तेषु भवितः॥ दिवस्पृष्ट हस्वर्गत्वा मिश्रा देवेभिराधम्॥ ॐ मुख्याय
नमः॥ ३॥ ॥ तत्प्राकपदद्वयेवामप्रहो भन्ताटम्॥ ॐ व्याघ्राग्रम्विष्
चिकोभो वृकं चरक्षति॥ श्वेतस्य तत्रिणा हसि हसेमम्यात्व हसः॥ ॐ

१५
३६
१०
मत्तादाय ॥ २८ ॥ ॥ तत्प्राकपदद्वये वामवाहावेव सोमम् ॥ ॐ ५ मन्देवाः
असपत्नः सुभद्रमहते क्षत्राय महते ज्येष्ठाय महते जानराजाय ज्य
येन्द्रसेन्द्रियाय ॥ ५ ममनुष्यपुत्रममुष्यैपुत्रमस्यै विशाखवोमीराजा
सोमोस्माकन्वास्मरानां राजा ॥ ॐ सोमाय ॥ २९ ॥ ॥ तत्प्राकपदद्वये
वामांशे सूर्यम् ॥ ॐ नमोस्तु सूर्येभ्यो ये केचपृथिवीमनु ॥ ॐ अन्नरिक्षे
येदिवितेभ्यः सूर्येभ्यो नमः ॥ ॐ सूर्येभ्यो ॥ ३० ॥ ॥ तत्प्राकपदद्वये वाम
श्रोते अदितिम् ॥ ॐ अदितिर्द्यौरदितिरन्नरिक्षमदितिर्माता सपिता
सपुत्रः ॥ विश्वे देवाः अदितिः पञ्चजनाः अदितिर्जातिमदितिर्जनित्वम् ॥

६
अदित्यै ॥ ३१ ॥ ॥ तत्प्रागुपरिस्थे कपदे वामनेत्रेदितिम् ॥ ॐ महानाम्यो
रेवम्यो विश्वाः आसाः प्रभूवरीः ॥ मैथीर्बिधुतोवाचः सूचिभिः शम्पन्तु
त्वा ॥ ॐ अदित्यै ॥ ३२ ॥ ॥ तदक्षिणोशिखिपदाधः कोरायादेमुखे प्रापं ॥
ॐ आपोऽस्मान्मातरः शुन्ध्यन्तु घृतेन नो घृतव्यः पुनन्तु ॥ विश्वरूहि
रिष्यम्यवहन्ति देवीरुदिदाभ्यः शुचिरापूतः समि ॥ ॐ अद्भ्यो ॥ ३३ ॥ ॥
आग्नेये वायुपदाधः कोरायादेक्षिणाहस्ते सावित्रम् ॥ ॐ उषया म
गृहीतोसि सावित्रोसि चनोधाश्चनोधाऽअसि चनोमयि धेहि ॥ जिन्य
ग्रजं जिन्यग्रजपतिं भगाय देवाय त्वासवित्रे ॥ ॐ सावित्राय ॥ ३४ ॥

३६
 नेत्रयेपितृपदाधः कोरापदे मेरुजयम् ॥ ॐ तमुच्चापाथ्यो वृषासमी
 धेदस्युहन्नमम् ॥ धनंजय ६ रगोरगो ॥ ॐ जयाय ॥ ३५ ॥ ॥ वायवेरो
 गपधः कोरापदे वामहस्ते रुद्रम् ॥ ॐ एष ते रुद्रभागः सहस्वस्वा ॥ म्बि
 कर्मात्तं जुषस्व स्वाहे षते रुद्रभागः आरुस्ते पशुः ॥ ॐ रुद्राय ॥ ३६ ॥
 मध्यपदे वीशानपदा दक्षिणापदत्रये दक्षिणास्तने अर्यमणम् ॥ ॐ
 अर्यमणान्वृहस्पतिमिन्द्रनाथापचोदय ॥ वाचम्विष्णु ६ सरस्वती ६
 सवितारं च वाजिन ६ स्वाहा ॥ ॐ अर्यमणो ॥ ३७ ॥ ॥ तदक्षिणाग्नेयेक
 कोरापदे दक्षिणाहस्ते सवितारम् ॥ ॐ सवित्रा प्रसवित्रा सरस्वत्या वाचा त्व

५
 ०
 ५
 १०
 २०
 २५
 ३०
 ३५
 ४०
 ४५
 ५०
 ५५
 ६०
 ६५
 ७०
 ७५
 ८०
 ८५
 ९०
 ९५
 १००
 १०५
 ११०
 ११५
 १२०
 १२५
 १३०
 १३५
 १४०
 १४५
 १५०
 १५५
 १६०
 १६५
 १७०
 १७५
 १८०
 १८५
 १९०
 १९५
 २००
 २०५
 २१०
 २१५
 २२०
 २२५
 २३०
 २३५
 २४०
 २४५
 २५०
 २५५
 २६०
 २६५
 २७०
 २७५
 २८०
 २८५
 २९०
 २९५
 ३००
 ३०५
 ३१०
 ३१५
 ३२०
 ३२५
 ३३०
 ३३५
 ३४०
 ३४५
 ३५०
 ३५५
 ३६०
 ३६५
 ३७०
 ३७५
 ३८०
 ३८५
 ३९०
 ३९५
 ४००
 ४०५
 ४१०
 ४१५
 ४२०
 ४२५
 ४३०
 ४३५
 ४४०
 ४४५
 ४५०
 ४५५
 ४६०
 ४६५
 ४७०
 ४७५
 ४८०
 ४८५
 ४९०
 ४९५
 ५००
 ५०५
 ५१०
 ५१५
 ५२०
 ५२५
 ५३०
 ५३५
 ५४०
 ५४५
 ५५०
 ५५५
 ५६०
 ५६५
 ५७०
 ५७५
 ५८०
 ५८५
 ५९०
 ५९५
 ६००
 ६०५
 ६१०
 ६१५
 ६२०
 ६२५
 ६३०
 ६३५
 ६४०
 ६४५
 ६५०
 ६५५
 ६६०
 ६६५
 ६७०
 ६७५
 ६८०
 ६८५
 ६९०
 ६९५
 ७००
 ७०५
 ७१०
 ७१५
 ७२०
 ७२५
 ७३०
 ७३५
 ७४०
 ७४५
 ७५०
 ७५५
 ७६०
 ७६५
 ७७०
 ७७५
 ७८०
 ७८५
 ७९०
 ७९५
 ८००
 ८०५
 ८१०
 ८१५
 ८२०
 ८२५
 ८३०
 ८३५
 ८४०
 ८४५
 ८५०
 ८५५
 ८६०
 ८६५
 ८७०
 ८७५
 ८८०
 ८८५
 ८९०
 ८९५
 ९००
 ९०५
 ९१०
 ९१५
 ९२०
 ९२५
 ९३०
 ९३५
 ९४०
 ९४५
 ९५०
 ९५५
 ९६०
 ९६५
 ९७०
 ९७५
 ९८०
 ९८५
 ९९०
 ९९५
 १०००

धियाय २॥४०॥ ॥ तदुत्तरपदत्रये जठरे वामभागे मित्रम् ॥ ॐ मित्र
 स्वचर्यणी धृतो वो देवस्य सा तसि ॥ धुमं चित्रश्रविस्तमम् ॥ ॐ मित्रा
 य २॥४१॥ ॥ तदुत्तरे वायव्यकोणपदे वामहस्ते राजयक्ष्मणम् ॥ ॐ सा
 कंसक्ष्मप्रपतचावेण किकिदीविना ॥ सा कम्वा तस्य धाज्या सा कन्न
 रमनिहा कया ॥ ॐ राजयक्ष्मणो २॥४२॥ ॥ तस्या कपदत्रये वामस्तने
 पृथ्वीधरम् ॥ ॐ यस्य कूर्मो गृहे हविस्वमग्ने वर्धया त्वम् ॥ तस्मै देवा
 ॥ अभिऋवत यश्च ब्रह्मणस्पतिः ॥ ॐ पृथ्वीधराय २॥४३॥ ॥ तस्या
 गीशानकोणपदे उरसि आपवक्ताम् ॥ ॐ आयोऽस्मान्मातरः

शुन्धयन्तु घृतेन नो घृतयः पुनन्तु ॥ विश्वरुहिरिष्यम्वहन्ति देवी रुदि
 दाभ्यः शुचिदा पूतः एमि ॥ ॐ आपवक्ताय २॥४४॥ ॥ मध्ये पुनवप
 देषु हन्ताभ्यो ब्रह्मणम् ॥ ॐ ब्रह्मयज्ञानं ॥ ॐ ब्रह्मणो २॥४५॥ ॥ तत
 उत्तरे वृषवास्तुं सुवर्णमयं रूप्यमयम् वास्थापयेत् ॥ ॐ वास्तोष्मते
 विशिष्टऋषिस्त्रिष्टुष्टु देवास्तोष्मतिर्देवतावास्तोरावाहने विनियोगः ॥
 ॐ वास्तोष्मते प्रतिजानीत्यस्मत्त्वावेशोऽनमी वो भवानः ॥ यन्नेमहे
 प्रतितन्नो जुषस्व शन्नो भवद्दिपदेशं चतुष्पदे ॥ ॐ वास्तोष्मतये २॥
 ततो मण्डलादहिरिशानादिकोणेषु चरक्यादीन्स्थापयेद्यथा ॥ ॐ ॐ

अक्षराजाय कितवं कृताया दिनवदर्शने तायेकल्पिनन्दापराद्याधि
कल्पितमास्कन्दाय सभास्थाराहम्भवे गोमन्त्रमन्त्रकायगोघातं
क्षुधेयोगाम्बिकुत्तन्नमिषमाणा उपतिष्ठति दुष्कृताय चरकार्यस्या
पमने शैलगम् ॥ ॐ चरकैश ॥ ॥ आग्नेयां विदारी ॥ ॐ उशिगशिकवि
रंधारिरसिवभारिरवस्पूरसिदुवम्बाञ्चन्धूरसिमार्जलीयः सम्मा
डसिद्धशानुः परिषद्योसिपवमानोनभोसिप्रतक्तामृष्टोसिहव्यस्त्र
दनः ऋतधामासिस्वर्जोतिः ॥ ॐ विदार्यैश ॥ ॥ नैऋत्यां पूतना ॥ ॐ द
० ह्वाभ्यामलिंस्त्रं जम्भोस्तस्करां उत ॥ हनुभ्या ० सेतानभगवस्तां स्त्र

श्वादसुखादितान् ॥ ॐ पूतनायैश ॥ ॥ वायव्यां पापराक्षसी ॥ ॐ रक्ष
साम्भागोसिनिरस्त ० रक्षः इदमह ० रक्षोभितिहृमीदमह ० रक्षोववा
धः इदमह ० रक्षोधमन्त्रमोनयामि ॥ घृतेन द्यावापृथिवीप्रोक्तवाथा
न्वायोवेस्तोकानामग्निराज्यस्य देतु स्वाहा कृतेः उर्ध्वन्नमसम्मारुतंग
च्छतम् ॥ ॐ पापराक्षस्यैश ॥ ॥ पूर्वस्कन्दः ॥ ॐ अजारेपिशङ्गिलाश्चावि
कुरुपिशङ्गिला ॥ शशः आत्कन्दमर्वन्महिः पन्थांस्त्रिसर्पति ॥ ॐ स्कन्द
यनमः ॥ ॥ दक्षिणे अर्यमा ॥ ॐ अर्यमा ॥ ॐ अर्यमा ॥ ॐ सोममधिना
सरस्वती नः ॥ सुभगामयस्करत् ॥ ॐ अर्यमा ॥ ॥ पश्चिमे जृम्भकं ॥ ॐ

शन्नोभवन्नुवाजिनोहवेषदेवतामित्रद्वयः स्वर्काः ॥ जम्भयन्नोहिंष्ट
 क० रक्षा० सिसनमस्मद्युयवन्नमीवा ॥ ॐ नृमकाय ॥ ॥ उत्तरेपि
 लिपिच्छकम् ॥ ॐ घोरासीत्पूर्वचित्रिश्वः आसीद्दृढयः ॥ अविगामी
 मिलिपिलारात्रिगामी ॥ ॐ पिलिपिच्छकाय ॥ ॥ पुनः
 ४० : पूर्वादिषुत्रयत्रयम् ॥ ॐ नमः शंगवेचपशुयनयेचनमः उग्रायच
 भीमायचनमोयेवधायचहरेवधाचनमोहवेचहनीयसेचनमोवृक्षे
 भोहरिकेशेभ्योनमस्ताराय ॥ ॐ भीतरूपाय ॥ ॥ दक्षिणे ॥ ॐ इमा
 रुद्रायनवसेकवर्दिनेक्षयदीरायपरामहेमतीः ॥ यथासमसद्विप

देवतुष्यदेविश्वसुहृन्ग्रामिः अस्मिन्ननातुरम् ॥ ॐ त्रिपुरान्नकाय ॥
 पश्चिमे ॥ ॐ निहोनाहोतृषदनेविदानस्त्रेवोदीदिवांशं असदत्तुदक्ष
 ॥ अद्वव्रतप्रमतिर्वशिष्ठः सहस्रम्भरः शुचिजिह्वोऽग्निः ॥ ॐ अग्नि
 जिह्वाय ॥ ॥ उत्तरे ॥ ॐ अश्ववोचदधिवक्त्राप्रथमोभिषत् ॥ अहींश्च
 सर्वाज्जम्भयत्सर्वाश्चयातुधान्योधराचीः परासुवः ॥ ॐ करालिकाय ॥
 ॥ पूर्वे ॥ ॐ उग्रश्चभीमश्चद्वीतश्चधुनिश्च ॥ सासहांश्चाभियुगवाचक्षि
 यः स्वाहा ॥ ॐ उग्रसेनाय ॥ ॥ दक्षिणे ॥ ॐ नदीभ्यः योऽजिह्वमृक्षी
 काभ्योनेषादस्युरुव्याघ्राय दुर्मदं गन्धर्वपारोभ्योवाज्यस्य युगभ्यः

उत्पन्नः सूर्यदेवजनेभ्योऽप्युत्तिष्ठदमयेभ्यः कितवमीर्यतायाः अकि
तवन्मिश्राचेभ्यो विदलकारिभ्योऽनुधानेभ्यः कराकीकारीनः ॥ अं डामरा
यः ॥ पश्चिमे ॥ अं अस्मेरुद्रामिहनापर्वतासो वृत्रहन्त्येभरुतौ स
जोषाः ॥ यः सः सतेस्तुवते धायिपुत्रः इन्द्रज्येष्ठाः अस्मो रं अवन्तु देवाः
॥ अं गंधमादनायः ॥ उत्तरे ॥ अं समुद्रोऽसि विश्वव्यासः अजोऽस्येकपादहि
रसि बुधो वागस्येन्द्रमसि सरोऽस्य तस्य द्वारो मामां सन्ताप्रमधनामधपते
प्रमातिस्वस्ति मेऽस्मिन्त्यधिदेवयानेभूयान् ॥ अं एकपदेनमः ॥ पूर्वे ॥
अं याः सेनाः अभी त्वरीरायाधिनीरुगणाः ॥ उत्तरे ॥ अस्तेनाये चतस्करास्त्रास्ते

अग्नेपि दधाम्पासे ॥ अं हेतुकायः ॥ दक्षिणे ॥ अं प्रेदग्ने ज्योतिष्मान्मा
हि शिवेभिरर्चिभिर्हृत् ॥ वृहद्भिर्भानुभिर्भासिन्माहि ० सीस्तन्वोऽप्यजाः ॥ अं
अग्निवेतालायः ॥ पश्चिमे ॥ अं कार्ष्णि रसि समुद्रस्य त्वाक्षित्याः ॥ उत्तरे
यामि ॥ समायोः अद्रि रगतसमोषधीभिरोषधीः ॥ अं महाकालायः ॥
उत्तरे ॥ अं श्रोत्रे पृष्ठे मृथिवी सधस्थमात्मान्नरिक्षः समुद्रो मोनिः ॥
विद्वाय चक्षुषा च्चमभितिष्ठत पृतन्यतः ॥ अं पृथ्वीधरायः ॥ ततः
इन्द्रादयो लोकपालानावाह्यस्थापयेत् ॥ पूर्वे ॥ अं ज्ञानारमिन्द्रसविता
रमिन्द्रः हवे हवे सुहवः शूरमिन्द्रः ॥ हयामिशक्रमुरुद्रतमिन्द्रः ० स्व

४२
 स्तिनोमघवाधात्विदुः॥ॐ इन्द्राय ॥ **अग्ने**॥ॐ अग्निर्मूर्द्धादिवः ककु
 मतिः पृथिव्याऽअयम्॥ अया० रेता० सिजिन्वति॥ॐ अग्नये ॥ ॥ द
 क्षिणो॥ॐ अग्ने नदत्तचित्तः एतमायुनगिदुः एणाम्यथमोऽअद्याति
 दृत्॥ गन्धर्वोऽअश्वपरशनामगृभ्णात्सरादश्वम्बसवोनिरतद्वु॥ॐ अ
 माय ॥ **नैऋत्ये**॥ॐ अग्ने देवीतिर्ऋतिराववन्धपाशं धीवासव विवृ
 त्यम्॥ तन्ने विव्याम्यायुवोनमध्यादथैतम्यितुमद्रिप्रसृतः॥ नमो भू
 मि येदं चकार॥ॐ निर्ऋतये ॥ **पश्चिमे**॥ॐ इममेवरुणाश्रुधीह
 वमद्याचमृडयन्नामवस्युराचके॥ॐ वरुणाय ॥ **वायव्यां**॥ॐ तव

वायव्यहस्यनेत्वहर्जीमातरद्वुत॥ अवा० स्यादृणीमहे॥ॐ वायवे ॥
उत्तरे॥ॐ कुविदंगयवमन्नोयवं चिअथादान्तु पूर्वम्वियूय॥ इहे
 हेवां कृणहि भोजनानि मेवर्हि वोनमः उक्तिमजन्ति॥ॐ कुवेराय ॥
इशाने॥ॐ तमीशानज्जगतस्तस्थुषस्यातिन्धियन्जिन्वमवसेहम
 हेवयम्॥ पूषानोयथावेदसामसद्वे रक्षितायायुः स्वस्तये॥ॐ इशा
 नाय ॥ **इन्द्रेशयोर्मध्ये**॥ॐ त्रीणि यदा विक्रमे विष्णुर्गोपाऽअदाम्यः
 अतो धर्माणि धारयन्॥ अनन्ताय ॥ **निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये**॥ॐ
 ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्नासूक्तस्य बोधितनयं च जिन्वा॥ विश्वत इदं य

४३
 दधनि देवा वृहददे म विदधे सुवीराः॥ ॐ वृहत्सोः॥ ॥ इति सर्वान् देवा
 नावाह्यं स्थापयित्वा॥ वासोरीशाने कलशं स्थापयेत् पूर्ववत्॥ ॥ ततः शि
 र्वादिदेवताभ्यश्च न पुण्यादिकं न त्वानमस्कुर्यात्॥ ॥ ततो हिरण्यनि
 र्मितां वासोः प्रतिमां कलशस्योपरि तिधाय॥ ॐ वासो व्यते इति मंत्रेण संपू
 ज्य॥ ॥ ततो होमसंकल्पं॥ ॐ अद्येत्यादि॥ अमुकगोत्रा मुकनाम्नः यथाशा
 स्त्रोक्तं शुभफलप्राप्त्यर्थं आदित्यादि नवग्रहात् शिर्वादि वास्वधिष्ठानि
 त्वादिलोकपालान् यवतिलसमिदाज्यपायसैर्यथा संख्यया वासो व्यते
 श्वैर्भिर्द्रव्यैः पंचवित्त्वे स्तद्धिजैर्वा हं वक्ष्ये॥ इति संकल्पः॥ ॥ ततो यथाविधाने

नव्रीत्याहुतिं समाप्य॥ ॐ आदित्याय स्वाहा॥ ॐ आकृत्स्ने न॥ ॥ इत्यादि
 केत्वन्तं॥ अथाधिदेवता॥ इश्वराय स्वाहा॥ ॐ अम्बिकम्॥ इत्यादि चित्रगु
 प्रान्तम्॥ ॥ अथ प्रत्यधिदेवता॥ ॐ अग्नये स्वाहा॥ ॐ अग्नी हुतं॥ इत्यादि बु
 ह्मन्तम्॥ ॥ ततः शिर्वादिदेवता॥ ॐ शिखिते स्वाहा॥ ॐ अजे महस्त्राक्षे
 ति॥ एवं पूर्वोक्तेः स्वस्वमंत्रैर्यथा संख्या कं कृत्वा॥ ॐ वासो व्यते इति चत्वारो
 मंत्रैर्यथा संख्यं कं कृत्वा॥ ॐ वासो व्यते कृवास्थूणामित्येकमंत्रेण वित्त्वे
 स्तद्धिजैर्वा सप्ताविंशतिराहुत्वा॥ ॥ चरकादिभ्यः पूर्वोक्तेः स्वस्वमंत्रैर्हुने
 त्॥ ॥ ततः संख्या कृत्यादि प्रायश्चित्तहोमान्नं विधाय॥ ॥ ततो वास्तुदेवता

१५
 ४४
 १०
 ५
 ०
 ८८
 ५
 १०
 २०
 २५
 ३०
 ३५
 ४०
 ४५
 ५०
 ५५
 ६०
 ६५
 ७०
 ७५
 ८०
 ८५
 ९०
 ९५
 १००
 १०५
 ११०
 ११५
 १२०
 १२५
 १३०
 १३५
 १४०
 १४५
 १५०
 १५५
 १६०
 १६५
 १७०
 १७५
 १८०
 १८५
 १९०
 १९५
 २००
 २०५
 २१०
 २१५
 २२०
 २२५
 २३०
 २३५
 २४०
 २४५
 २५०
 २५५
 २६०
 २६५
 २७०
 २७५
 २८०
 २८५
 २९०
 २९५
 ३००
 ३०५
 ३१०
 ३१५
 ३२०
 ३२५
 ३३०
 ३३५
 ३४०
 ३४५
 ३५०
 ३५५
 ३६०
 ३६५
 ३७०
 ३७५
 ३८०
 ३८५
 ३९०
 ३९५
 ४००
 ४०५
 ४१०
 ४१५
 ४२०
 ४२५
 ४३०
 ४३५
 ४४०
 ४४५
 ४५०
 ४५५
 ४६०
 ४६५
 ४७०
 ४७५
 ४८०
 ४८५
 ४९०
 ४९५
 ५००
 ५०५
 ५१०
 ५१५
 ५२०
 ५२५
 ५३०
 ५३५
 ५४०
 ५४५
 ५५०
 ५५५
 ५६०
 ५६५
 ५७०
 ५७५
 ५८०
 ५८५
 ५९०
 ५९५
 ६००
 ६०५
 ६१०
 ६१५
 ६२०
 ६२५
 ६३०
 ६३५
 ६४०
 ६४५
 ६५०
 ६५५
 ६६०
 ६६५
 ६७०
 ६७५
 ६८०
 ६८५
 ६९०
 ६९५
 ७००
 ७०५
 ७१०
 ७१५
 ७२०
 ७२५
 ७३०
 ७३५
 ७४०
 ७४५
 ७५०
 ७५५
 ७६०
 ७६५
 ७७०
 ७७५
 ७८०
 ७८५
 ७९०
 ७९५
 ८००
 ८०५
 ८१०
 ८१५
 ८२०
 ८२५
 ८३०
 ८३५
 ८४०
 ८४५
 ८५०
 ८५५
 ८६०
 ८६५
 ८७०
 ८७५
 ८८०
 ८८५
 ८९०
 ८९५
 ९००
 ९०५
 ९१०
 ९१५
 ९२०
 ९२५
 ९३०
 ९३५
 ९४०
 ९४५
 ९५०
 ९५५
 ९६०
 ९६५
 ९७०
 ९७५
 ९८०
 ९८५
 ९९०
 ९९५
 १०००

ॐ अन्ना
 दितिलसंयुक्तं मावाभक्तादिमण्डितम् ॥ गृहारोमं वलिस्त्रस्तं वास्तुदो
 षं प्रणाशय ॥ ॐ तिलपायसने वैद्यं वृक्षरोगनमः ॥ १ ॥ ॥ तस्या कपदत्रये
 ॥ ॐ गंधादिशर्करापूयपायसोपरिसंयुतं ॥ अर्यमन्वे गृहारोमं सर्वदोषं
 प्रणाशय ॥ शर्करापूयाभावे पायसने वैद्यं अर्यमो ॥ २ ॥ ॥ वृक्षरोगक्षिण
 पदत्रये ॥ ॐ चन्दनाद्यर्चितं नाथ कर्पूरागुरुमण्डितम् ॥ विवस्वन्वे गृहारो
 मं सर्वदोषं प्रणाशय ॥ रक्तचन्दनोदनाभावे पायसने वैद्यं विवस्वते ॥ ३ ॥
 वृक्षरोगः पश्चिमपदत्रये ॥ ॐ सगुणं पायसनाथ पुष्पदीपसमन्वितम् ॥ गृह

१५
 ४४
 १०
 ५
 ०
 ८८
 ५
 १०
 २०
 २५
 ३०
 ३५
 ४०
 ४५
 ५०
 ५५
 ६०
 ६५
 ७०
 ७५
 ८०
 ८५
 ९०
 ९५
 १००
 १०५
 ११०
 ११५
 १२०
 १२५
 १३०
 १३५
 १४०
 १४५
 १५०
 १५५
 १६०
 १६५
 १७०
 १७५
 १८०
 १८५
 १९०
 १९५
 २००
 २०५
 २१०
 २१५
 २२०
 २२५
 २३०
 २३५
 २४०
 २४५
 २५०
 २५५
 २६०
 २६५
 २७०
 २७५
 २८०
 २८५
 २९०
 २९५
 ३००
 ३०५
 ३१०
 ३१५
 ३२०
 ३२५
 ३३०
 ३३५
 ३४०
 ३४५
 ३५०
 ३५५
 ३६०
 ३६५
 ३७०
 ३७५
 ३८०
 ३८५
 ३९०
 ३९५
 ४००
 ४०५
 ४१०
 ४१५
 ४२०
 ४२५
 ४३०
 ४३५
 ४४०
 ४४५
 ४५०
 ४५५
 ४६०
 ४६५
 ४७०
 ४७५
 ४८०
 ४८५
 ४९०
 ४९५
 ५००
 ५०५
 ५१०
 ५१५
 ५२०
 ५२५
 ५३०
 ५३५
 ५४०
 ५४५
 ५५०
 ५५५
 ५६०
 ५६५
 ५७०
 ५७५
 ५८०
 ५८५
 ५९०
 ५९५
 ६००
 ६०५
 ६१०
 ६१५
 ६२०
 ६२५
 ६३०
 ६३५
 ६४०
 ६४५
 ६५०
 ६५५
 ६६०
 ६६५
 ६७०
 ६७५
 ६८०
 ६८५
 ६९०
 ६९५
 ७००
 ७०५
 ७१०
 ७१५
 ७२०
 ७२५
 ७३०
 ७३५
 ७४०
 ७४५
 ७५०
 ७५५
 ७६०
 ७६५
 ७७०
 ७७५
 ७८०
 ७८५
 ७९०
 ७९५
 ८००
 ८०५
 ८१०
 ८१५
 ८२०
 ८२५
 ८३०
 ८३५
 ८४०
 ८४५
 ८५०
 ८५५
 ८६०
 ८६५
 ८७०
 ८७५
 ८८०
 ८८५
 ८९०
 ८९५
 ९००
 ९०५
 ९१०
 ९१५
 ९२०
 ९२५
 ९३०
 ९३५
 ९४०
 ९४५
 ९५०
 ९५५
 ९६०
 ९६५
 ९७०
 ९७५
 ९८०
 ९८५
 ९९०
 ९९५
 १०००

ॐ गोमं वलिहृद्य मित्रशान्तिं प्रयच्छमे ॥ गुडोदनाभावे पायसने वैद्यं मित्राय
 ॥ ४ ॥ ॥ वृक्षरोगउत्तरपदत्रये ॥ ॐ माघोदनं समान्नाश्च गन्धादिक्षीरसं
 युतम् ॥ गृहारोमं महीधृक्त्वं सर्वदोषं प्रणाशय ॥ समां समाघोदनाभावे
 पायसने वैद्यं पृथ्वीधराय ॥ ५ ॥ ॥ वृक्षरोगवायव्ये कपदे ॥ ॐ आमपक्वं
 थामानं चन्दनादिसमन्वितं ॥ राजयक्ष्मन् गृहारोमं वास्तुदोषं प्रणाशय
 ॥ समां सामपक्काभावे पायसने वैद्यं राजयक्ष्मरो ॥ ६ ॥ ॥ वृक्षरोगदशाने
 कपदे ॥ ॐ दधिदंगुडसमिश्रं गंधादिभिः समन्वितम् ॥ गृहारोममापव
 त्तं विघ्नमत्र प्रणाशय ॥ सगुणं दध्मोदनाभावे पायसने वैद्यं मापवत्साय

२॥७॥ ॥बृहन्नोऽनैविकयदे॥पिष्टकंसगुडनाथः रक्तगंधादिशोभितम्॥
 गृहणोमंवलिसूर्यः विघ्नमत्रप्रणाशय॥सगुडपिष्टकाभावेपायसनेवेष्ट
 सवित्रेश॥८॥ ॥बृहन्नोऽनैविकयदे॥पीतमन्नतथापुष्पंकुं कुमादिस
 मन्वितम्॥गृहणोमंवलिकृत्यः शक्रदेवनमोक्तते॥हरितालोदनाभावे
 पायसनेवेष्टविबुधाभियतये॥९॥ ॥इशानेशिखिपदाधःस्थेककोरा
 पदे॥क्षीरखण्डसमायुक्तं पुष्पादिभिरलंकृतम्॥गृहणोमंवलिरुद्रमा
 पशान्तिमयछमे॥क्षीरखण्डकाभावेपा० अ० २॥१०॥ ॥आग्नेयवायु
 पदाधःस्थेककोरापदे॥ॐ पुष्पादिकुशयानीयं शर्करागुडपूपकं॥सा

वित्रवेगृहणोमं शान्तिमित्रप्रयछमे॥सकुशोदकशर्करागुडपूयाभावेपा०
 सावित्राय॥११॥ ॥नैऋत्यापिष्टपदाधःस्थेककोरापदे॥ओदनं घृतसं
 युक्तं वस्त्रगंधादिसंयुतं॥गृहणोमंवलिरुद्रमिन्द्रजयनमोक्तते॥घृतोद
 नाभावेपा० जयाय॥१२॥ ॥वायव्यारोगपदाधःस्थेककोरापदे॥ॐ पक्का
 पकमिदं मांसं वस्त्रपुष्पाज्यसंयुतम्॥गृहणोमंवलिरुद्ररुद्रदेवनमो
 क्तते॥सघृतपक्कापकमांसाभावेपा० रुद्राय॥१३॥ ॥ततः इशानैकपदे॥
 सुवर्गापिष्टकं नाथः वस्त्रगंधादिभिर्युतम्॥घृतान्वितं गृहणोमं सप्तजि
 ह्नमोक्तते॥घृतोदनाभावेपा० शिखिने॥१४॥ ॥तदक्षिणैकपदे॥उ

१५
४६
१०
तपलम्यायसैर्युक्तं वस्त्रादिकसमन्वितम् ॥ गृहारोमं वलिं हृद्यं पर्जन्याय
नमोनमः ॥ सोत्पलपायसनेवेशं पर्जन्याय ॥ १५ ॥ ॥ तदक्षिणायदेन
त्यश्चिमपदे च ॥ पंचरत्नं सुपीतं च ध्वज रत्नादिमण्डितम् ॥ गृहारोमं वलिं
हृद्यं विष्णुसुतनमोस्तुते ॥ ध्वजाभावे पा० जयन्ताय ॥ १६ ॥ ॥ तदक्षिणाय
दे पश्चिमपदे च ॥ ओदनं घृतं संपूर्णं पंचरत्नादिमण्डितम् ॥ गृहारोमं वलिं
हृद्यं देवराजनमोस्तुते ॥ संपंचरत्नघृतोदनाभावे पा० इन्द्राय ॥ १७ ॥ ॥
तदक्षिणायदे तपश्चिमपदे च ॥ अं रक्तपुष्पयुतं भक्तं रक्तगंधादिभिर्मुतं
गृहारोमं वलिं हृद्यं भास्कराय नमोनमः ॥ रक्तपुष्पोदनाभावे पा० सूर्याय ॥

५
॥ १८ ॥ ॥ तदक्षिणायदे तपश्चिमपदे च ॥ वितानं धूपवर्गाभं गंधादिकसु
शोभनं ॥ रक्तयुक्तं गृहारोमं वलिं सत्यनमोस्तुते ॥ सवितानकघृतोदना
भावे पा० सत्या ॥ १९ ॥ ॥ तदक्षिणायदे तपश्चिमपदे च ॥ इदं समाधुतं
च वस्त्रगंधं समस्त्यकं ॥ गृहारोमं भृशवलिं वास्तुदोषं प्रणाशाय ॥ समस्त्य
माधुभक्ताभावे पा० भृशाय ॥ २० ॥ ॥ तदक्षिणायदे ॥ इदं शुशुक्रा
मांसं नैवेशादिकसंयुतं ॥ गृहारोमं वलिं हृद्यं व्यामशांतिम्ययच्छमे ॥
शुक्रामांसाभावे पा० आकाशाय ॥ २१ ॥ ॥ तदक्षिणायदे ॥ सघृतं म
ण्डकं चेदं मन्त्राद्यैरुपशोभितम् ॥ गृहारोमं वलिं हृद्यं मृगवाहनमोस्तुते

॥सद्युतमण्डकशक्नुभावेपा०वायवेश॥२२॥ ॥तदक्षिणैकपदे॥क्षी
रंलाजासमायुक्तंरक्तपुष्पादिमण्डितम्॥गृहारोमंवल्लिहृद्यंपूषादेव
नमोस्तुते॥सक्षीरजालाभावेपा०पूष्पेश॥२३॥ ॥तत्पश्चिमपदेतदुत्तर
पदेच॥मांसोदनंगंधमाल्यसुतचनकशोभितम्॥वितथेमंवल्लिगृह्णा
वास्तुदोषविनाशाय॥सचनकमांसोदनाभावेपा०वितथाय॥२४॥ ॥
तत्पश्चिमपदेतदुत्तरपदेच॥पक्वमांसोदननवनीतमधुसमन्वितं॥
प्रीतिकरंगृहारोमंगृहक्षतनमोस्तुते॥सनवनीतमांसोदनाभावेपा०
गृहक्षताय॥२५॥ ॥तत्पश्चिमपदेतदुत्तरपदेच॥मत्स्यमांसयुतंभ

क्तंगंधपुष्पाद्यलंकृतं॥यमराजगृहारोमंवल्लिशान्तिप्रयच्छमे॥स
मत्स्यमांसभक्ताभावेपा०यमाय॥२६॥ ॥तत्पश्चिमपदेतदुत्तरप
देच॥नानागंधसमायुक्तंरक्तपुष्पादिभिर्युतम्॥वल्लिगृहारागंधर्वस
र्वदोषप्रणाशाय॥गंधोदनाभावेपा०गंधर्वाय॥२७॥ ॥तत्पश्चिमपदे
तदुत्तरपदेच॥इमांयोनाकुलीजिह्वाभावभक्तोपरिस्थिताम्॥गृहारोमं
भृंगराजवल्लिशान्तिप्रयच्छमे॥समांसभक्तनकुलजिह्वाभावेपा०भृ
ंगराजाय॥२८॥ ॥तत्पश्चिमैकपदे॥यवतिलघृतोपोतंगंधपुष्पा
दिभिर्युतम्॥गृहारोमंवल्लिहृद्यंमृगदेवनमोस्तुते॥यावकोदना

भावेपा० मृगायश ॥ २६ ॥ ॥ तस्यश्चिमेककोणयदे ॥ शर्करामरिडि
तंखराडं कशरं वस्त्रसंयुतं ॥ घृतोवलिं गृहारोमं पितृदेवनमोक्तते
॥ सशर्करकशराभावेपा० पितृभ्यो ॥ ३० ॥ ॥ तदुत्तरैकयदे ॥ चंदना
गुरुकाखराडवस्त्रगंधादिमिर्युतं ॥ गृहारोमं वलिं हृद्यदौवारिकन
मोक्तते ॥ सचन्दनशर्करापिष्टकाभावेपा० दौवारिकायश ॥ ३१ ॥ ॥
तदुत्तरपदे तस्याकपदे च ॥ ॐ इदं तु पायसं नाथ गंधधूपादिमिश्रितं
सुग्रीववै गृहारोमं वलिं शान्तिप्रयच्छमे ॥ सपूयपायसाभावेपा० सुग्री
वायश ॥ ३२ ॥ ॥ तदुत्तरपदे तस्याकपदे च ॥ माघभक्तकुशसंभं घृत

गन्धादिसंयुतं ॥ पुष्पदन्तगृहारोमं वास्तुदोषप्रणाशय ॥ सकुशोदघृत
माघभक्ताभावेपा० पुष्पदन्तायश ॥ ३३ ॥ ॥ तदुत्तरपदे तस्याकपदे च ॥
यवाद्यलंकृतंदुग्धं भक्तोपरिसमर्पितं ॥ गृहारोमं वलिं हृद्यजलदेव
नमोक्तते ॥ यवदुग्धाभावेपा० वरुणायश ॥ ३४ ॥ ॥ तदुत्तरपदे तस्याक
पदे च ॥ मधुनासाधितं पिष्टं गंधाद्यैरुपशोभितं ॥ वलिं गृहाणा सुरेन्द्र
सर्वदोषप्रणाशय ॥ समदपिष्टकाभावेपा० मसुरायश ॥ ३५ ॥ ॥ त
दुत्तरपदे तस्याकपदे च ॥ ॐ घृतमन्नसमायुक्तं कर्पूरादिसमन्वि
तं ॥ गृहारोमं वलिं शोषं सर्वशान्तिप्रयच्छमे ॥ सकर्पूरघृतोदनाभावे

15
85
10
पा० शोषाय ॥ ३६ ॥ ॥ तदुन्नरैकपदे ॥ गोठामांसमिमंदेवगंधपुष्पा
दिशोभितं ॥ पापदेवगृहारात्वं वास्तुदोषप्रणाशय ॥ गोठामांसाभावे
पा० पाप्मने ॥ ३७ ॥ ॥ तदुन्नरैककोणपदे ॥ अं यवजंतरादुलंसर्पिल
इकंगंधसंयुतं ॥ गृहारोमं वलिं रोगः सर्वरोगप्रणाशय ॥ यवलाइका
भावे पा० रोगाय ॥ ३८ ॥ ॥ तस्यागेकपदे ॥ इदं नुक्कशरान्नमे दुग्ध
गंधादिसाधितं ॥ पातालेशगृहारोमं विघ्नमंत्रप्रणाशय ॥ स दुग्धकृश
राभावे पा० अहिभ्यो ॥ ३९ ॥ ॥ तस्याकपदे तदक्षिणपदे च ॥ नारीके लोदकं भ
क्तं पीतवस्त्रं समुद्रकं ॥ गृहारोमं वलिं मुख्यवास्तुदोषप्रणाशय ॥ स नारीके

5
लोदकमुद्रोदनाभावे पा० मुख्याय ॥ ४० ॥ ॥ तस्याकपदे तदक्षिणपदे च ॥
अं ओदनं घृतं समिश्रं गंधपुष्पसमन्वितं ॥ गृहारोमं वलिं हृद्यं भस्माटके
नमोक्तते ॥ घृतोदनाभावे पा० भस्माटकाय ॥ ४१ ॥ ॥ तस्याकपदे तदक्षिण
पदे च ॥ दधिगंधादिभिर्गुक्तं पीतपुष्पसमन्वितं ॥ वलिं प्रगृह्यतां सोमः सर्व
दोषप्रणाशय ॥ दध्योदनाभावे पा० सोमाय ॥ ४२ ॥ ॥ तस्याकपदे तदक्षिण
पदे च ॥ शाल्योदनं घृताभक्तं गंधपुष्पादिमंडितं ॥ गृहारोमं वलिं हृद्यं सर्प
देवनमोक्तते ॥ शाल्योदनाभावे पा० सर्पेभ्यो ॥ ४३ ॥ ॥ तस्याकपदे तदक्षि
णपदे च ॥ पोलिकां मधुसंमिश्रान् वस्त्रगंधादिसंयुतान् ॥ गृहारोमं वलिं क

15
20
10
5
0
CM 5 10 20 25 30 35
त्यादेवमातर्नमोक्तते॥समधुपोलिकाभावेया० अदित्ये २॥४४॥ ॥तत्प्रागे
कपदे॥क्षीरखण्डसमायुक्तं नानापूरिकयान्वितं॥देत्यमातर्गृहारोमंस
र्वदोषप्रणाशय॥सक्षीरखण्डपूरिकाभावेया० अदित्ये २॥४५॥ ॥ततोम
ण्डलाद्वहिमाद्यभक्तवर्तिदद्यात्॥ ॥**शशाने**॥घृतेनसाधितं मांसं वस्त्र
गंधादिसंयुतं॥चरकित्वंगृहारोमं रक्षोविघ्नं विनाशय॥सघृतमांसोद
नाभावेमाद्यभक्तवर्तिचरके २॥१॥ ॥**आग्नेय्यां**॥रक्तं पुष्पं समासं वैर
क्तवस्त्रं निशोदनं॥विदारिवैगृहारोमं रक्षोविघ्नं विनाशय॥सरुधिरमा
ंसोदनाभावेमा० विदार्ये २॥२॥ ॥**नैऋत्यां**॥पित्ररक्तादिसंयुक्तं मत्स्य

खरोडे अंशं संयुतं॥गृहारोमं पूतनेत्वं रक्षोविघ्नं निवारय॥पित्ररक्तम
त्स्यखण्डदध्वादनोभावेमा० पूतनाये २॥३॥ ॥**वायव्यां**॥सघृतमांसं
भक्तं च मत्स्यमांसं सुरासवं॥गृहारोमं वर्तिपायः राक्षसिदोषनाशये
॥सघृतमांसमत्स्यसुरोदनाभावेमा० पायराक्षस्ये २॥४॥ ॥**शनिविदि**
क्षु॥ ॥**पूर्वे**॥मांसपुष्पादिसंयुक्तं माद्यभक्तोपरिस्थितं॥गृहारोमं वर्तिस्क
न्दरक्षोविघ्नं विनाशय॥समांसमाद्योदनोभावेमा० स्कन्दाय २॥५॥ **दक्षि**
णे॥समांसं पिष्टकैर्युक्तं पक्कमांसोदकान्वितं॥अर्घ्यमन्त्रंगृहारोमं रक्षो
विघ्नं विनाशय॥सपिष्टपक्कमांसोदनाभावेमा० अर्घ्यमो २॥६॥ ॥**पश्चि**

२९ मे॥ रक्तमांसोदनं मत्स्यगंधपुष्पसमन्वितं॥ जृम्भकत्वं गृहारोमं रक्षोविघ्नं
 विनाशय॥ समत्स्यमांसं रक्तोदनाभावे मा० जृम्भकाय २॥ ७॥ ॥ उत्तरे॥ छाग
 कर्णान्वितं मांसं वस्त्रगंधादिसंयुतं॥ पिलिपिच्छं गृहारोमं रक्षोविघ्नं विना
 शन॥ छागकर्णाभावे मा० पिलिपिच्छकाय २॥ ८॥ ॥ तद्वहिः॥ इशाने॥
 भीमरूपमहाकायकल्पान्नानलसन्निभं॥ गृहारोमं वलिं हृद्यं सर्वदो
 षप्रणाशय॥ मा० भीमरूपाय २॥ ९॥ ॥ अग्ने॥ ॐ समं मांसं रुधिरं भक्तं
 घृतोदनसमन्वितं॥ त्रिपुरान्नं गृहारोमं वलिं शान्तिं प्रयच्छ मे॥ समं मांसं
 रुधिरं घृतोदनाभावे मा० त्रिपुरान्नकाय २॥ १०॥ ॥ नैऋत्ये॥ ॐ समत्स्य

गंधसंयुक्तं मन्त्रं पिशितं भावितं॥ अग्निजिह्वं गृहारोमं वलिं शान्तिं प्र
 यच्छ मे॥ सपिशितं मत्स्योदनाभावे मा० अग्निजिह्वाय २॥ ११॥ ॥ वाये॥
 मृगनाभिसमायुक्तं सगुडं पुष्पसंयुतं॥ करालिकं गृहारोमं वलिं शान्तिं
 प्रयच्छ मे॥ सकलूरीगुरोदनाभावे मा० करालिने २॥ १२॥ ॥ पूर्वे॥ सघृतं
 चाक्षतान्नं च वस्त्रगंधादिसंयुतं॥ गृहारोमं वलिं हृद्यं मुग्रसेननमो
 क्तते॥ साक्षतघृतोदनाभावे मा० मुग्रसेनाय २॥ १३॥ ॥ दक्षिणे॥ सा
 षोदनं सपुष्पं च मत्स्यमांसं सुरासवं॥ डामरत्वं गृहारोमं वलिं शान्तिं
 प्रयच्छ मे॥ समत्स्यमांसं सुरासाद्योदनाभावे मा० डामराय २॥ १४॥ ॥ पश्चिमे॥

नगेश्वरमहाभागः गंधबुधसमन्वितं ॥ निवेदितं वलिं भक्त्या गृहारागं
 धमादन ॥ संगंधयुष्मां गंधमादनाय ॥ ७ ॥ ॥ उत्तरे ॥ गंधशाल्योद
 नेर्मिश्रं घृतखण्डसमन्वितं ॥ एकपादगृहारोमं वलिं शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
 सघृतशर्करागंधशाल्योदनाभावे मां एकपादे ॥ ८ ॥ ॥ पूर्वे ॥ ओदनं
 कुमा ॥ ॥ कृत्वा हि वस्त्रगंधादिसंयुतं ॥ हेतुकाक्षगृहारोमं वलिं शान्तिं प्रयच्छ मे
 ॥ कुंकुमोदनाभावे मां हेतुकाय ॥ ९ ॥ ॥ दक्षिणे ॥ ओदने रुधिराक्तं हि
 वस्त्रगंधादिसंयुतं ॥ गृहाराद्यग्निवेतालं वलिं पुष्टिं प्रयच्छ मे ॥ रुधिरोदना
 भावे मां अग्निवेतालाय ॥ १० ॥ ॥ पश्चिमे ॥ ओदनं क्षीरं समिश्रं नानाबुध्या

दिभिर्युतं ॥ महाकालगृहारोमं वलिं ऋद्धिं ददातु मे ॥ क्षीरोदनाभां महाभ
 कालाय ॥ ११ ॥ ॥ उत्तरे ॥ समांसं घृतसंपर्कं गंधबुध्यादिसंयुतं ॥ गृहारोमं ध
 र्गंधकत्वं वलिं स्वस्तिं प्रयच्छ मे ॥ समांसं घृतोदनाभां पृथ्वीधराय ॥ १२ ॥
 तद्वहिः ॥ पूर्वे ॥ प्राच्यां शावासिनेत्येव शक्राद्या देवतागणाः ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृ
 ह्णन्तु शान्तिं कुर्वन्तु मे सदा ॥ इन्द्रादिदेवगणभ्यो मां ॥ १३ ॥ ॥ अग्ने ॥ अग्नेय्यां
 यैरागणाः सर्वे द्रुतधुस्मुरवतो गणाः ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तु पुष्टिं कुर्वन्तु मे सदा
 ॥ अग्न्यादिगणभ्यो मां ॥ १४ ॥ ॥ दक्षिणे ॥ दक्षिणास्यां गणास्तर्वा यमाद्याः पित
 रोगणाः ॥ तेभ्यो वलिं वलिं हृद्यं गृह्णन्तु त्वारोग्यदायकं ॥ यमादिपितृगणभ्यो मां

॥३॥ ॥**नैऋत्यां**॥ नैऋत्यां ये गणाः कूराः नैऋत्यां च राक्षसाः ॥ तेभ्यो वलिं
 प्रगृह्णन्तुः पुष्टिं कुर्वन्तु मे सदा ॥ नैऋत्यां दियक्षो गणोभ्यो मा ॥ ४ ॥ ॥**पश्चिमे**॥
 प्रतीच्यां शांतिना ये च वरुणाद्या जलोपगाः ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तुः स्वस्तिदोस्तु
 सदा मम ॥ वरुणादिजलचरोभ्यो मा ॥ ५ ॥ ॥**वायव्यां**॥ वायव्यां ये स्थिताः सर्वे प्रा
 णाद्याश्च मरुद्गणाः ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तुः क्षेमं कुर्वन्तु मे सदा ॥ प्राणादिमरुद्ग
 णोभ्यो मा ॥ ६ ॥ ॥**उत्तरे**॥ उत्तरे ये कुवेराद्या यक्षा वरुणगणा स्थिताः ॥ तेभ्यो व
 लिं प्रगृह्णन्तुः ऋद्धिं कुर्वन्तु मे सदा ॥ कुवेरादि यक्षगणोभ्यो मा ॥ ७ ॥ ॥**इ**
शान्यां॥ ऐशान्यां ये गणाः सर्वे इशाधारुद्ररूपिणः ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तुः सि

द्धिं कुर्वन्तु मे सदा ॥ इशादिभ्यो मा ॥ ८ ॥ ॥**अधः**॥ पाताले ये स्थिता देव्या दानवाः
 पन्नगा गणाः ॥ तेभ्यो वलिं प्रगृह्णन्तुः दृष्टिं कुर्वन्तु मे सदा ॥ अनन्तादिनागगणोभ्यो
 देव्य दानवगणोभ्यो मा ॥ ९ ॥ ॥**उर्ध्वे**॥ दिवि ब्रह्मादयः सर्वे ऋषयो मुनयो ग्रहाः ॥
 तेभ्यो वलिं प्रयच्छामिः पुण्यमोदनमुन्नमं ॥ ब्रह्मादि ऋषिमुनिगणोभ्यो ॥ इत्या
 दिनवग्रहेभ्यः साधिप्रत्यधि देवताभ्यो मा ॥ १० ॥ ॥**ततो वेदिकायामीशाने** ॥
 स्वर्गपातालमर्त्येषु ये देवा वास्तु देवताः ॥ गृह्णन्ति मं वलिं ह्य तुष्ट्यां तु स्व
 मन्दिरम् ॥ वास्तु धिष्ठित देवताभ्यो मा ॥ ११ ॥ ॥**आग्नेयां**॥ मातरो भूतवेता
 ला ये चान्ये वलिकाक्षिणः ॥ विष्णोः पादिषदाः सर्वे तेऽपि गृह्णन्ति मं वलिम् ॥

मातृकाभ्योभूतेभ्योवेत्तालेभ्योविहोः पादिषदेभ्योवलिकांक्षिरोभ्योमा॥
२॥ ॥ नैर्ऋत्यां ॥ पितृपितामहादिभ्योऽयेचान्येपितरोगणाः ॥ तेभ्योवलिं
प्रगृह्णन्तु दृष्ट्यां तु स्वमंदिरं ॥ पितृगणेभ्योमा॥ ३॥ ॥ वायव्यां ॥ अंसं
ख्याता सहस्राणि क्षेत्रपालमहावलाः ॥ तेभ्योवलिं प्रगृह्णन्तु सर्वविघ्नप्र
णाशय ॥ सर्वेभ्योक्षेत्रपालेभ्योमा॥ ४॥ ॥ इति वलिदत्त्वा ॥ हस्तो प्रक्षा
त्य ॥ ॥ वास्वधिपतये वृक्षगोयथाशक्त्युपचारैः संपूज्य वस्त्रयुग्मं दत्त्वा
नमस्कुर्यात् ॥ ततः कलशोदकं पात्रांतरे गृहीत्वा सपत्नीकं यजमानं
सर्वोषधीभिरनुलिप्रांगं भद्रासने चोपविश्य सत्राविगाचार्याः भिक्षिचे

त् ॥ अंसमुदं ज्येष्ठासलिलस्य मध्याने पुनाताय ननु विश्वानाः ॥ इन्द्राया
जिह्वयभोरगट आयो देवीरिहमावन्न न विश्वाना ॥ अंसं आयो हिरेति प्रा
ज्वत्सर्वं ॥ ॥ सुरास्वामिभिक्षिचन्तु वृक्षा विष्णु महेश्वराः ॥ वासुदेवो जगन्ना
थस्तथा शंकरश्च गोविभुः ॥ प्रधुम्नश्चानिरुद्धश्च भवंतु विजयायते ॥ अरव
ण्डलो जिर्भगवान् यमो वै निर्ऋतिस्तथा ॥ वरुणाः पवनश्चैव धनाध्य
क्षस्तथा शिवः ॥ वृक्षरागा सहितः शेषो दिग्पालाः पान्तु ते सदा ॥ कीर्त्तिल
क्ष्मीर्धृतिर्मेधाः पुष्टिश्च द्राकियामतिः ॥ बुद्धिर्लज्जा वपुः शान्तिस्तुष्टिः कां
तिश्च मातरः ॥ एताश्चामभिक्षिचन्तु धर्मपत्यः समागताः ॥ आदित्यः सोम

भूतः बुधजीवसितार्कजाः। ग्रहास्त्वामभिर्विचक्षुः राहुकेतुश्चतर्पिताः। देवदा
नवगन्धर्वयक्षराक्षसपन्नगाः। ऋषयो मुनयो गावो देवमातर एव च। देव
पत्न्यो दुमानागाः देत्याश्चाप्सरसांगराणाः। अस्त्राणि सर्वशास्त्राणि राजानो वाह
नानि च। औषधानि च रत्नानि कालम्यावयवाश्च ये। सरितः सागरः शैलाः स्तीर्था
निजलदानदाः। एते त्वामभिर्विचक्षुः धर्मकामार्थसिद्धये॥ अमृताभिषेकोक्तः॥
॥ ततः शुक्लवाससी परिधाय॥ देवादींश्च संपूज्य क्षेत्रपालवर्ति चतुर्व्यथे
निक्षिप्य॥ हिक्काराय स्वाहेत्यनुवाकेन सर्वयान्त्रिकिरेत्॥ ततो दक्षिणा दानी
न्तं॥ संश्रवप्राशनं॥ ॐ संश्रवभागा ज्ञेया वहन्तुः पुष्करेष्टावर्हिषदश्च देवाः॥

१५
 र्धेसप्रहारायोऽस्यविधावद्भोवभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्यां आविवेशः॥
 ३॥ ॐ मूर्ध्नि नंदिवोऽरतिमृथिव्यावैश्वानरममृतऽआजातमग्निम्॥ क
 वि० सप्राजमतिथिं जनातामासन्नपात्रे जनयन्नदेवाः॥ १॥ पुनरुवादि
 ५६
 न्मारुडावसवः समिधर्ता पुनर्ब्रह्मणो वसुनीथयज्ञैः॥ घृतेन त्वं तन्वी
 वर्द्धयस्व सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः॥ २॥ पूर्णादर्वि परायत्त सुपूर्णा
 पुनरायत्त॥ वस्त्रे व विकीर्णावहाऽइव मूर्जं शतक्रतो॥ ३॥ सप्रतेऽअग्ने
 समिधः सप्रजिह्वाः सप्रक्षयः सप्रधाम प्रियाणि सप्रहोत्रा सप्रधात्वा
 १०
 यजन्ति सप्रयोनिराष्टरास्व घृतेन स्वाहा ग्नये वैश्वानराय वसुरुडादित्ये

५
 भ्यः शतक्रतवे ग्नये सप्रचनेद्॥ इति पूर्णाहुतिः॥ ॥ ततो वर्हि होमान्नं स
 माय्य॥ ॥ सूत्रेणागृहं वेष्टयेत्॥ पावमानो रक्षो घ्नसूक्तं वाभ्याम्॥ ॥
 छिन्नसूत्रे त्वशुभं॥ तथैव दुग्धजलयोर्धाराभ्यां वेष्टयेत्॥ ॥ ततो मध्ये
 ब्रह्मस्थाने मरुतां पृथ्वीं ध्यात्वा॥ ॐ पृथिव्यै॥ इति गंधोक्तं कुसुमाक्षतैः स
 पूज्य॥ ॥ हस्तांजलिना यजेत्॥ ॐ सर्वदेवमयं वास्तु वास्तु देवमयं परम्॥
 ॥ ततोऽकाशयदेजानुमात्रं खनित्वा गोमयेनोपलिय्य शुक्लचंदने
 पुष्पाक्षतादिभिरलंकृत्य शाल्यादिसप्रवीजानि दध्योदन्नं निक्षिप्य नव
 ५
 कुंभं जलपूर्णां कुंभं शुक्लपुष्पाक्षतगंधादिभिरर्चितं हस्ताभ्यां मादायाजानु

५५
 २६
 भ्यामवनीगत्वा ॥ ॐ नमो वरुणायेति जलं गर्त्रे पूरयेत् ॥ तत्रावर्त्ते प्रदक्षि
 णोपुष्पे चोद्गमुरेश्वरं विपरीते त्वशुं ॥ ॥ ततो मृत्निर्मितपेटिकां सप्त
 वीजदध्योदनशैवालपुष्पाणि प्रक्षिप्य पूर्वस्थापितं हिरण्यदिनिर्मितं
 दृषवास्तुर्गमंगलघोषेनानीय तस्यां संस्थाप्य गंधादिभिः संपूज्य ॥
 प्रार्थयेत् ॥ ॐ पूजितो सिमया वासो होमाद्यै रर्चने शुभैः ॥ प्रसीद पाहिवि
 श्वेश देहि मे गृहं सुखं ॥ वास्तु पुरुष नमस्ते स्तुभ्यं सयाभिरत प्रभो ॥
 मङ्गलं धनं धान्यादि सप्तमृद्भिर्गुरु सर्वदा ॥ ॥ ततः पेटिकां माच्छाद्य त
 स्मिन् गर्त्रे शनैर्घृत्निक्षिपेदनेन मन्त्रेण ॥ ॐ संशैलसागरान् पृथ्वीय

५
 ०
 ५
 १०
 २०
 २५
 ३०
 ३५
 थावहसि मूर्धनि ॥ तथामावह कल्याणि संयत्संहतिभिः सह ॥ मृदधिके शु
 भं ॥ साम्ये साम्यं ॥ नूने त्वधमम् ॥ ॥ ततो गर्त्रे परिगोमयेनोपलिप्य शुक्लपु
 ष्यगंधाक्षतादिभिर्भूषयेत् ॥ ॥ ततः आचार्याय सालंकारं सवत्सांगां वा
 सोयुगं हिरण्यदक्षिणां दद्यात् ॥ ॥ वस्त्रं चिन्मोयथा शक्तिदक्षिणां दत्वा ॥
 आसंसादिजपसोत्रान्नं विधाय ॥ ॥ ग्रहणां शिरसादि वास्तुदेवतां च पू
 जयित्वा विसर्जयेत् ॥ उन्निष्ट्वा अभ्यारयो देवगणाः ॥ यान्त्रुदेवगणाः स
 र्वपूजा मादाय मत्कृतम् ॥ इष्टकामप्रदाताय पुनरागमनाय च ॥ गच्छ गच्छ
 गणाः सर्वे आत्मा संसारवाहन यत्र बुद्ध्या दयो देवास्तत्र गच्छुताशन ॥ इत्यग्निं

विस्तृत्य ॥ वासुदेवोऽशान्तिपाठं कारयित्वा ग्रहदीनां शिरसादीनां च प्रीत्य
र्थं प्रत्येकं त्रींस्त्रीनां कैकं यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत् ॥ ततो वासुदेवोऽप्य
शिवो गृहीत्वा सुहृद्युक्तो भुंजीत ॥ इति शान्तिसारो दृता वास्तु पूजा प्रकरणा
वलिमंत्रकृतगौतमीये ॥ अथ गृहप्रवेशविधिः ॥ यजमानः स परिवार
द्वारांशे कलशं संस्थाप्य तत्कलशं हस्ताभ्यां गृहीत्वा ब्राह्मणान् चितः स परिवार
न ब्राह्मणोऽस्वस्ति वाचनपूर्वकं शान्तिपाठं पठन्तूर्यघोषेणा गृहं प्रविश्य तत्क
लशंधान्योपरि निधाय ब्राह्मणैः पुराणं वाचयित्वा ब्राह्मणान् संपूज्य यथा
शक्तिं दक्षिणां दत्वा ब्राह्मणान् भोजयित्वा शिवो गृहीत्वा सुहृद्युक्तो भुंजीत

॥ इति गृहप्रवेशः ॥ हेमाद्रौ ॥ अनेन विधिना यस्तु प्रति संवत्सरं बुधः
गृहे वा यतने कुर्यान्न स दुःखमवाप्नुयात् ॥ वशिष्ठः ॥ वास्तु पूजां स
कृत्वा तु प्रविशेन्न वमं दिरम् ॥ रोगान्नानाविधान् क्लेशान् श्रुते सर्वसंक
टान् ॥ सर्वयः कुरुते संस्यक् वास्तु पूजां प्रयत्नतः ॥ आरोग्यं पुत्रपौत्रादि
धनधान्यं लभेन्नरः ॥ वैतिरीयघोषशान्तिः १ आश्वलायनीयघो
२ माध्यंदिनीयघो ३ ॥ ॐ वास्तोष्यते इति वशिष्ठः त्रयिस्त्रिष्टुप्
न्दो वास्तोष्यति देवता पूजने विनियोगः ॥ वास्तोष्यतेः प्रतिजानीत्यस्मत्
स्वावेशोऽनमीवो भवान् ॥ यत्ने सहे प्रति तन्नो जुषस्व शन्नो भवहि

१५
२६
१०
५
०
८५
५
१०
२०
२५
३०
३५
पदेशं चतुष्पदे ॥ १ ॥ वासो व्यतेः प्रतरगोनः अधिगयस्फानोभिरश्वे
भिरिंदो ॥ अजरासस्ते सखे स्यामपिते वपुत्रात्यतिशन्नो जुषस्व शन्नो भ
वद्विपदेशं चतुष्पदे ॥ २ ॥ वासो व्यतेः सग्मया सहस्रते सक्षी हिरण्यमया
गातुमन्त्रा ॥ पाहिक्षेम उत योगे वरन्नो यूयं पतिः स्वस्तिभिः सदानः ॥ ३ ॥
अमी वहा वासो व्यते विश्वारूपा रामा विशान् ॥ सरवासुमे वसधिनः ॥ ४ ॥
वासो व्यतेः कृवास्थूणां सत्रसोमानाम् ॥ इक्षोभेनापुनः सश्चनीतरमिदो
मुनीनां सस्वाहा ॥ ५ ॥ इति वासो मध्ये पूजनमंत्रः ॥ ॐ आरुह्योतिहि
रण्यपुष्ट्युग्वांगिरसः सविता देवता त्रिष्टुष्टुन्दः आदित्यप्रीतये सा

ज्यतिलार्कसमिद्धो मे विनियोगः ॥ ॐ आरुह्योः शपन् स्वाहा ॥ ॥ एवं सर्वेषां ॥
ॐ इमं देवा इति वरुणाः सविः सोमो देवता यजुश्चन्द्रः पलाशः ॥ ॐ अग्नि
र्मूर्ध्नेति विरुणाक्षः अंगारः गायत्रीः खदिरः ॥ ॐ उद्ध्वस्वेति परमेष्ठी बुधै
त्रिष्टुष्टुः अयामार्गः ॥ ॐ दृहस्पतेः सुतीति गृत्समदः दृहस्पतिः त्रिष्टुष्टु
पिप्पलः ॥ ॐ अन्नात्परि श्रुत इति प्रजापत्यः श्विसरस्वतीन्द्राः भुक् ज
गती उद्भिक छन्दः उम्बरः ॥ ॐ सन्नो देवीति दध्यदुः धर्वगाः शनिः गाय
त्रीः समीः ॥ ॐ कयान इति वामदेवः राहुः गायत्रीः दूर्वा ॥ ॐ केतुं करवन्त
इति मधु छन्दः केतुः कुशः ॥ ॥

५०

बृहन्नारायणसामुद्रमण्डलम्



15

10

5

0

CM

5

10

20

25

30

35

15

६३

10

5

0

CM

5

10

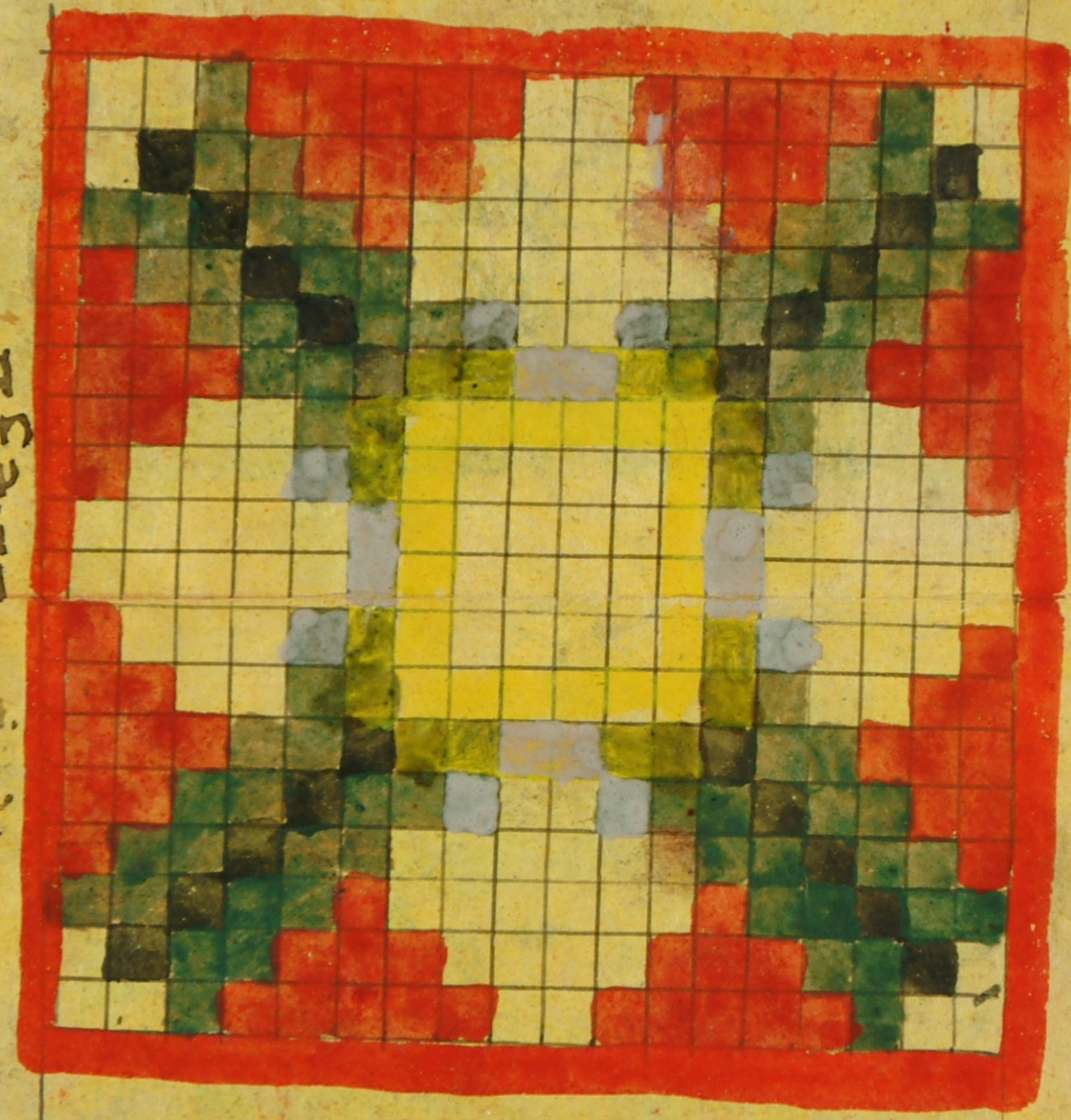
20

25

30

35

सर्वभूत
सुखदायक



६२
श्रीवर्द्धनगोमयसालं॥



0 5 10 15 20 25 30 35

CM



15

10

5

0

CM

5

10

20

25

30

35



15

10

5

0

CM

5

10

20

25

30

35